

ANUL IX-LEA
15 FEBRUARIE
1943 — Nr. 2

SIBIU, CARMEN
SYLVA No. 12
UN NUMĂR 65 L

Urme

(Foto: Col. C. Rosetti-Bălănescu).

NOUA METODĂ

SCHMOLL

DE LUSTRUIT GHETELE, etc.

1. Curățați ghetele de praf și noroi.
 2. Puneți cu ajutorul unei cârpe învăluite pe 2 degete, un strat de cremă pe ghetă, frecând bine toată suprafața pielei pentru ca să se disolve stratul vechi de cremă, plin cu murdărie și pentru ca noua cremă să poată intra în porii pielei
 3. Frecați bine cu o cârpă de pânză spălată, toată suprafața ghetei.
Luciul e imediat.
- Lustruirea aceasta simplă e suficientă ca ghetele să fie conservate și să dea un luciul foarte frumos.

Luciu de lac

După ce ghetele au fost lustruite în modul arătat mai sus, muiați puțin în apă cârpă învăluită pe 2 degete, apoi în cremă și ungeți toată suprafața ghetei încă odată cu cremă frecând ușor.

Frecați apoi cu cârpa uscată, repede, toată suprafața ghetei.

Veți fi încântați de luciul obținut.

Prin această metodă economisiți multe parale.

a) N'aveți nevoie să cumpărați perii și să le curățiți cu benzină.

b) Majoritatea pastei nu mai rămâne în perii.

O parte din cremă intră în piele, cealaltă formează un strat subțire, dar foarte rezistent, pe suprafața pielei, împiedecând intrarea umezelii sau altor murdării de pe stradă.

Vânători!

Conservați și mai departe bocancii cu renumita unsoare de piele cauciucată

„SCHMOLL“

Pentru a ne ușura mult munca, rugăm pe abonații care ne re-mit abonamentul sau fac orice comunicare privind administra-ția să indice totdeauna numărul abonamentului — imprimat pe adresa cu care primesc revista.

Pe cuponul mandatului postal e admisă indica-rea destinației sumei.

„CARPAȚII“

	Pag.
Mihail Sadoveanu: Prietinel nostru Cezar	29—31
Prof. E. Botezat: Colonizarea Dobrogei cu vânat mare	31—34
Lt.-Colonel Costăchescu D.: Cu ochi de vânător prin Crimeea	34—39
Care-i lovitura cea mai dificilă? (General G. Manu și Demostene Botez)	39—42
Din literatura străină:	42—43
Maurice Constantin-Weyer: Vânătoare de iarnă.	
Discuții: — — — — —	44—48
„C.“: „Legea câinilor“.	
Dr. I. C.: O datorie.	
Lt.-Col. Schneider-Snyder Roland: Cu glonț sau cu alicie?	
Moș Toma: Otrăvirea lupilor	
Un pomicultor-vânător: Cum putem lecuia pomii roși de iepuri?	
Din munți și din câmpii — — — — —	49—50
Dr. Ion V. Todea. Dansul licuricilor.	
Un Moldovan: Cum am împușcat un lup.	
G. R.: Câinele nimănui.	
Cărți-reviste — — — — —	51
Știri mărunte — — — — —	52—55

AVIZ

După aproape 3 ani dela expulsarea mea, mi-am redeschis comerțul cu arme de vânătoare!

Cumpăr orice arme bine întreținute de ocazie, și vând arme de ocazie.

Comenzi noi nu execută fabricile azi. Preiau montage de lunete și reparaturi importante. Dau orice lămuriri tehnice balistice, cerute cu anexa timbrului de răspuns.

GAVRIL OLTEANU, azi Brașov, str. Crișan 38

Vânători!

- DACĂ: — căutați un câine de vânătoare tânăr nedre-sat sau unul dresat,
— doriți să fie dresat câinele pe care îl aveți,
— aveți un câine puțin dresat, sau stricat (ne-ascultător etc.),
— aveți un câine de vânzare sau pentru schimb,
— voți o informațiune referitor la câini rase, dresaj, etc.,
— voți o informațiune referitor la ocrotirea vânatului sau la combaterea răpitoarelor mici nevăstuici, dihoari, etc.),

adresăți-vă cu toată încrederea (alăturând în plic mar-ca poștală de Lei 9.— pentru răspuns) către

Crescătorii și dresajul:

HOMOROD I, Jud. Târnava-Mare

SCOARȚE

pentru legatul colecției

„CARPAȚII“

1943

Lei 400 scoarțe conținând 12 planșe pentru ilustrațiunile copertelor

Lei 350 fără aceste planșe inclusiv ambalaj și porto.

„CARPAȚII“

PRIETINUL NOSTRU CEZAR

de: MIHAIL SADOVEANU

Din când în când se adună cu mine toți ai mei și vorbim despre lucruri care au fost și prieteni care nu mai sunt. Astfel într-o după amiază de Octomvrie a anului expirat, am stat de povești, aducându-ne aminte de bunul nostru amic Cezar. De-abia acumă bag de seamă câtă melancolie e în această expresie ticolășită de toți copiii cancelariilor: „a anului expirat”. Da — da, — într-o după amiază de Octomvrie a unui asemenea an, care a murit cum mor oamenii.

Prietinul nostru Cezar de neamul lui era poin-ter. Nu-l promisem cu „pedigree” și foarte probabil avea în sângele lui și picături democratice; însă eu nu-l luasem pentru expoziții și reprezentatii, ci ca să-mi fie tovarăș la vânat. S'a întâmplat ca educația lui în acest meșteșug să fie destul de dificilă; am avut cu el în primele timpuri atâtea deziluzii, încât nu mai nădăjduiam să scot dintr'insul decât o jăvră obișnuită. Când am băgat de samă că e o inteligență și o personalitate, adoptat și protejat de tot clanul copiilor. Atunci mi-am întors asupra lui interesul și răbdarea, cerându-i să fie și vânător.

Aporta o minge ori o pălărie și venea la mine când îi rosteam numele. Ii spuneam să treacă înainte, trecea înainte; îl poșteam să rămâie în urmă — rămânea în urmă. Când un prepelicar ajunge să înțeleagă asemenea lucruri, e bun de scos la câmp. L-am scos, pe niște platouri de dincolo de Copou, la Rediul-lui-Tatar.

Am intrat în niște porumbiști cu mohor. Am umblat o vreme, până ce am avut bucuria să-mi văd cățelul oprindu-se într'un aret dintre cele mai clasice. Trec înaintea lui, prepelița sare; trag. Cum a auzit focul de pușcă, Cezar s'a întors în loc cuprins de spaimă și s'a dus cu urechile pălălăind către Copou. Am rămas singur. Nu mai aveam nici un rost. M'am întors acasă, c'o dorință să nu mai găsesc în ogradă asemenea dihanie dezonorată. L-am găsit acasă însă; mi-a ieșit înainte cu toate semnele de prietenie. S'au adunat copiii; le-am povestit isprava. A fost atent și el ca și dâșii la istorisire. Copiii au făcut haz; s'a bucurat și el dându-le ocoluri însuflețite; a primit cu plăcere nespuse mângâierile partidei lui; eu însă am declarat asociației că l-am lăsat repetent.

— Cezar, ți-am pus nota 2.

El m'a privit în ochi, dând din coadă.

— Ai înțeles?

— Am înțeles.

Înțelegea, fără să fie supărat. Clanul a rămas mulțumit că această probă a amicului lor n'a avut urmări dramatice, că șfichiul harapnicului și vârful cismeii n'au fost puse în lucrare; iar doctorii cei bătrâni dela Cercul-Vânătorilor, încuviințând și ei mij-

loacele blânde, m'au sfătuit să am răbdare și să mai încerc, „până ce s'a deștepta omul”.

Am avut răbdare și am încercat a doua oară.

A doua oară, tot la Rediu, a sărit un iepure de pe un răzor. La bubuitura armei — am văzut că fuga lui Cezar e mai hotărâtă și oarecum mai definitivă. L-am lăsat în plata Domnului și am vânat singur toată după-amiază.

În amurg, când ajung acasă, mă întâmpină corul vesel al copiilor.

— Tată, ne-am jucat cu Cezar toată după-amiază. A învățat să prindă mingea.

— Intr'adevăr?

— Da, tată, stă în rând cu noi și prinde cucurile. Nu vrei să vezi?

— Ba vreau să văd.

Intr'adevăr Cezar se așeză în rând cu prietenii lui. Cineva bătea mingea. Care cuc era mai neregulat și mai pe margine — pe acela Cezar îl prindea fără greș, primind mingea în gura-i ageră și ducând-o la bătaiaș.

— Foarte frumos, domnule Cezar, zic eu; însă află că la proba vânătoarească ți-am pus 1. Ai să rămâi un golan; îți faci de răs neamul.

Cezar a primit cu umilință mustrarea, mi-a atins mâna cu botu-i fin și m'a privit cu inteligență.

— Zice că să-l mai încerci odată... a fost de părere unul dintre prietenii cei mici ai lui Cezar.

A treia încercare am făcut-o cu tovarăși care aveau și ei câini.

— Are să ia aminte la ce fac ceilalți prepelicali și are să se deprindă și dumnealui, — m'a încredințat Nicu Vasiliu-Escrocul, vechiu vânător cu experiență.

— Bine, am acceptat eu, să-l mai scot odată; și să băgați de seamă ce vitesă are; se poate lua la întrecere cu un tren accelerat.

Încercarea era cu primejdie pentru copii. Expediția urma s'o facem cu o căruță, la cinsprezece kilometri depărtare de Iași. Cum și câinii sunt vânători și beneficiază și ei de vehiculul stăpânilor, Cezar avea a face drumul fără a-l vedea și fără a-l mirosi. Deci fuga lui îl putea duce în necunoscut.

— Nemerește acasă, se întoarce la noi acasă, a strigat clanul copiilor.

— Dacă e inteligent, a adăogit cuconu Nicu Vasiliu, nu riscă el să se rătăcească. Fuge o toană, pe urmă își ia de samă și se întoarce la noi.

— Probabil că are să se piardă, am oftat eu, nu cu prea multă părere de rău.

Ne-am dus dincolo de Capu-Dealului. Am debarcat în niște locuri minunate: ogoare de păpușoiu, miriști, tufărișuri de porumbei. Trei tovarăși cu pre-

pelicarii lor s'au înșirat la dreapta mea. Eu am rămas ceva mai în urmă. La prima împușcătură din flancul drept depărtat, Cezar al meu a devenit atent și neliniștit. Când mi-a sărit primul iepure și am tras, Cezar s'a luat la întrecere cu acceleratul imaginat.

— Nu te teme, că se întoarce, — a declarat Nicu Vasiliu-Escrocul.

Aș! de unde! nu s'a mai întors! Am vânat toată ziua patru vânători cu trei câni; am făcut destule prepeliți și iepuri; când ne-am întors la căruță, ca să ne hodinim și să gustăm ceva, nici ziua de toamnă lină, nici peisagiul auriu nu mai aveau farmec pentru mine. Ce-au să spuie copiii când vor vedea că mă întorc fără prietinelor lor!

— S'a dus acasă, m'a mângâiat cu hotărîre conu Nicu.

— N'ași crede, e încă tânăr și fără experiență. Are în cale stâni și sate; îl sfășie dulăii. Cred c'am pierdut cățelul.

Tovarășii mei au tăcut, respectându-mi mahnirea. Le-am cerut să ne întorcem mai devreme acasă; au consimțit. Demostene Botez mi-a propus o consolare:

— Cucoane Mihai, îți găsim noi un cățel acătării.

Ne-am suit cu tot cu prepelicari și vânat în căruță și am apucat-o la vale. În stânga se deslușea o pădurice. Pe dealul din preajma păduriceii, stână. În fund, în vale, sat. În dreapta, un deal oblu închidea orizontul; dar după deal știam că se află alt sat. Cum și pe unde își va fi găsit calea pierzării prietinelor copiilor mei?

Locurile erau singuratice. Coborau la vale în liniștea și lumina asfințitului. Când ajungem la o răpă mlăstinoasă imbrăcată de șovar și spinării, iaca iese la drumul mare Cezar, salutându-ne.

Tovarășii mei au făcut o larmă ca aceea, veselindu-se. Cezar urma să dea din coadă căutându-și cu ochii stăpânul.

— Vină încoa, sărace ticălosule.

El s'a apropiat cu umilință. Apoi a sărit sprinten în căruță, hărâind pe ceilalți prepelicari și cerându-le locul ce i se cuvenea.

Ce socoteală își va fi făcut el în ascunzătoarea lui așteptându-ne? Și-a ales acel loc după ce-a sondat primejdii! Soluția pe care o adoptase el, ca să nu se piardă de omul său, era fără îndoială cea mai inteligentă. Deci puteam accepta că a numărat de departe și focurile de pușcă, recunoscând apoi că nici unul din prepelicarii rămași nu s'a întors împușcat. Obstacolul nu era încă înlăturat: era în nervii lui nestăpâniti; îmi mai rămânea oarecare speranță că-l va birui.

La a patra ședință, vâna în tovarășie cu Bazil Chefneux, care avea și el câne, Cezar a izbutit să rabde două focuri de pușcă ale tovarășului meu, ceva mai depărtate. Chefneux mă prevestise oarecum ce are să se întâmple și așteptam și eu, cu teamă și nădejde, asemenea experiență. O prepeliță, aripată de el, a căzut în preajma mea. Cezar a simțit-o și a căzut numaidecât în aret. L-am îndemnat s'a caute și a găsit-o. Din acea clipă a devenit vânător pasionat.

Întelegerea lui se deschisese deplin. Mai ales instinctul lui izbucnise, luminând scopul ființei lui pe acest pământ, în spațiul scurt — vai! prea scurt — dintre naștere și moarte. Chiar în acea zi prepelica-

rul meu m'a ajutat cu ardoare, de și l-am bănuț de la primele isprăvi că el-insuși se sokoate eroul principal al acțiunii, iar eu nu sânt decât o anexă. Nu numai biruise spaima exploziilor, — dar acum semnalele armei îi produceau ațătare și entusiasm. Avântul cu care pornea în cercetare ori urmărire rupea într'una poruncile mele de oprire. A rămas un câne excelent, dar prea pasionat și mare prigonitor de iepuri. În rediuri, l-am auzit câteodată țâhnind.

Mi-a fost tovarăș bun și ager ani de-arândul. Am avut amândoi mari plăceri vânătoarești. Legătura devotată nu era numai de la el la mine, ci și de la mine la dânsul. Intorcându-ne într'un rând de la o vânătoare din Basarabia și schimbând, noaptea, trenul la Ungheni, l-am pierdut prin îmbulzeala călătorilor. Fără nici o ezitare, m'am oprit în stație. Tovarășii mei s'au dus la Iași; eu am rămas așteptând ziua, ca să-mi aflu cumva tovarășul. L-am căutat în sat, în stație, în împrejurimi. Mă căuta, fără îndoială, și el. Era soarele sus când, înșfârșit, l-am întâlnit. Avea o înfățișare extraordinară; dăduse lupte cu dulăii din regiune, fusese tăvălit printr'un nămol negru și puturos. Totuși era biruitor, c'o înfățișare aprigă și pasionată pe care i-o cunoșteam. Și m'a întâmpinat cu bucurie, dând glas.

— Ce faci, Cezar? Unde-ai fost, Cezar? Ce-ai pățit, Cezar? Hai cu mine la restaurantul gării, să-ți dau de mâncare. Să pun întâi pe cineva să te spele, căci în starea în care te afli nu te primește nimeni. Fii cuminte, nu sări asupra mea, că mă murdărești. Ce miros, ce miros nesuferit!

— Vai, stăpâne, unde-am fost eu! ce ochuri am făcut! ce primejdii am înfruntat! M'am pus la întrecere cu trenul și m'am întors înapoi! S'au luat după mine toți dulăii satului. Mare războiu am bătut.

În acea vreme era în toată puterea tinereții lui. Știam și de la copii ce agilitate și ce forță are. Il văzusem și eu singur în deosebite împrejurări, cu ce vrednicie se purta în lupte. Era mai ales iute de colț. Asta o arăta obișnuit cu toți tovarășii lui prepelicari — ființe în deobște pașnice. Cezar prea rar îi putea suferi și sărea la bătaie, maltratându-i. Cu câinii din sate, ori cu dulăii ciobănești, întrebuinta strategii surprinzătoare. Colții lui tăiau ca briciul, în zvâcniri de fulger. Fuga lui era fantomatică. Întoarcerea asupra celui mai apropiat dintre urmăritori, brutale și sângeroase. Era un câne viteaz care făcea desfătarea copiilor mei.

Jocurile lui se perfecționaseră; unele ajunseseră adevărate reprezentații de circ. Pe al doilea prepelicar ce l-am crescut, pe când el era încă în putere, brac blajin și domol, l-a protejat de câinii vecinilor, l-a deprins meșteșugul bătațiilor, și l-a dus apoi la acțiuni memorabile. Am scris despre asta într'o istorisire a mea care se chiamă *Intrarea în viață a lui Nelu*.

Își avea părerile lui asupra lumii și oamenilor. Prietenii casei erau prietenii lui. Printr'o extindere logică a aprecierilor, orice om cuviincios îmbrăcat era îngăduit să intre în curte și era întâmpinat amical de dânsul. Indivizii îmbrăcați „altfel", ori în zdrențe, erau imediat atacați. Astfel am avut în Cezar și un foarte bun câne de pază. Lucrarea aceasta a lui se exercita însă în așa chip, încât am putut să-l lăsăm totdeauna liber. În primul rând nu ataca pe copii.

Însă cu unii din copiii care treceau pe drum pe

dinaintea porții și despre care avea el probabil anumită opinie, făcea deseori adevărate farse.

Stătea liniștit pe coadă, în porțiță. Treceau copii. Lăsa un grup să treacă. Trecea apoi un singuratic. Il lăsa și pe acela. Urmau după aceea doi, vorbind aprins și hărâindu-se, cum fac de multe ori băieții care ies de la școală. După ce treceau doi pași de el, Cezar striga la ei cu strâșnicie:

— Ham! — ham!

Spaimă, — fugă. Cezar rămânea liniștit la locul său, făcând în sine cel mai mare haz cu putință. De asta sânt încredințat: l-am observat de multe ori.

Aversiunea lui pentru colegii de breaslă s'a manifestat odată într'un chip foarte nostim.

Vine la mine într'o după-amiază un cunoscut vânător ieșan — Teodoru cel mititel — ca să mă ia la iepuri în imediata apropiere a Copoului. Imi pregăteam în sufragerie arma, torba și cartușele, având lângă mine pe Cezar. Domnul Teodoru intră și se așează, ca să m'aștepte câteva minute. În acele câteva minute aveam a bea amândoi și câte o cafea. Cănele domnului Teodoru era un corceag urit, la care m'am uitat cu îndoielă și pieziș. Cezar a mârâit adânc și cu răutate.

— Mie îmi place și mai puțin, mi-a comunicat el. L-am potolit, sever:

— Cezar, fii cuminte. Culcă-te și așteaptă.

El a mormăit iar arătându-și colții.

— Nu înțelegi, mișele? l-am muștrat eu iară. Stai liniștit. Taci din gură.

— Bine, suspină Cezar.

În vremea asta, corceagul cel nesimpatic umblă prin sufragerie inspectând tot. Miroase îndelung bufetul, se freacă de canapea.

— Tu nu stai liniștit? l-am apostrofat eu. Pe corceag. Dacă nu stai liniștit, se supără Cezar.

Cezar suspină lângă piciorul meu. Domnul Teodoru se stropșește la javra lui; javra nu-l ascultă, se'nțelege. E o javră adevărată, fără nici un pic de educație. Dacă ar avea cea mai elementară educație, n'ar continua să cotilească și să mușmuiască, și mai cu samă n'ar face ce face el, ridicând un picior și stropind colțul canapelei.

Atunci s'a repezit Cezar la el ca să-i dea o corecție bine-meritată. Vai, ce corecție! Ce tăvăleală savantă! cum l-a pus cu labelle în sus și i-a apucat gâtulejul! A fost un moment dramatic; domnul Teodoru s'a înecat cu cafeaua; și am fost nevoiți să intervenim, ca să aibă și tovarășul meu în acea zi auxiliar la vânat.

În după amiaza aceea de toamnă, eu și ai mei ne-am adus aminte de multe alte isprăvi inteligente ori eroice ale prietinelui nostru. Ne-am adus aminte și de bătrânețea lui precoce, de surzenia și reumatismele lui și de injecția de morfină pe care i-a administrat-o un agent sanitar, ca să se ducă fără suferinți în lumea de dincolo, unde se duc toți și toate ale lumii aceștia. Mormântul lui Cezar e în pădurea de la Copou.

După ce am vorbit și am povestit toate despre acest prieten, am rămas tăcuți, ascultând pe fereastra deschisă țărâitul monoton al grădiniții. Eram și de data asta cu deosebire mișcat, căci

*Din toate câte-au fost,
O, cântece-a tomnițelor,
Rămâneți numai voi.*

*Apoi, ne petrecem și noi,
Iar voi urmați a suna altora
Într'o inserare de Octomvrie.*

COLONIZAREA DOBROGEI CU VÂNAT MARE

de Prof. E. BOTEZAT

Când măiestroșii noștri Carpați încă nu erau în fașă și nici născuți, ba chiar departe de a fi plămășiți, teritoriul dobrogean de astăzi era stăpânit de un mărșă și de munți înalți. Zeci de milioane de ani au trebuit să treacă până ce abia a început să se încrețească fața pământului, născând Carpații din spre mează noapte de acea ridicătură de stânci, care între timp a scăzut din înălțimea stăpânitoare, proces, care dăinuiește mereu. Totuși încă și astăzi, cu toată înălțimea lor umilă de câteva sute de metri, rămășițele fălniciei lor de altă dată au păstrat ceva din trecuta măreție prin dealurile, văile, rupturile și stâncăriile lor, care le conservă caracterul muntos, imbrăcat încă în mare parte chiar cu codri seculari. Spălați de valurile Dunărei inferioare, cântate în valsul lui Ivanovici odată cu răsunsetul melodiilor lui Strauss din valsul vienez al Dunărei Albastre, ei încă tot stăpânesc teritoriul șesurilor dunărene și al podișului dobrogean. Și cum codrul din Carpați e frate cu vânatul nostru mărșă, așa și cel din Dobrogea a adăpostit până nu de mult vânatul cel mai de seamă din Europa, cerbul atât de slăvit și admirat. Dovadă pentru această prezență a cerbului în Dobrogea nu sunt numai subfosilele aflate pe teritoriul acestei țări, dar mai ales două schelete complete de cerb, pescuite

din mijlocul lacului Babadag, care au fost lăsate iarăși la fund, iar capetele cu coarnele pline de scoicoșoare au fost predate la cherhanaua din Enisala unde le-am văzut personal cu ocaziunea unei excursiuni de vânătoare în Deltă și Babadag în anul 1926. Am recomandat, că ar fi obiecte valoroase pentru un muzeu, fiind dovadă pentru prezența cerbului până nu de mult în Dobrogea. De atunci coarnele cu capete cu totul au dispărut — poate în credința, că ar reprezenta valori bune pentru împovorarea buzunarelor. Cu toate că prezența acelor schelete în mijlocul Babadagului nu poate să se datorească decât prăbușirii gheței, care pe la mijlocul lacului evident era mai slabă decât din margini, și pe care cerbii au fost mânâți de lupi, totuși dispariția cerbului din Dobrogea se datorește, ca și câte altele, indolenței omenești. Tot așa au dispărut și câprioarele din luncile și pădurea Letei din Deltă.

Abuzul minții omenești strică așezămintele înțelepte ale naturii în vederea scurtă a oarecărui foloase. Dar mintea luminată prin progresul culturii și civilizațiunii omenești a înțeles, că omul nu are voie să strice ceea ce natura a clădit și în deosebi echilibrul biologic așa cum l-a format puterea dumnezească a creațiunii, fără riscul de a-și tăia omul în-

La vânătoare în codrii seculari dela Isacea (Tulcea). (Autorul).

suși de sub picioare craca vieții, doar din acest echilibru face și el parte. Natura ofensată și vătămată în așezămintele sale are o singură pedeapsă — moartea, pentru că toate viețuitoarele din o localitate de viață, din un spațiu vital, în care se încadrează și omul, constituie împreună o întregime nedespărțită de viață, o individualitate de grad mai înalt, întocmai ca și un organism individual. Dacă oamenii de odinioară au distrus cerbii și căprioarele, acum urmașii lor răspălesc acest păcat cu vitele, cu oile, caii ș. a. domestice, pe care le mănâncă lupii în lipsa de cerbi ș. a. animale sălbatice. Și lanțul acesta se tot continuă în multe feluri. Aceasta însă nu înseamnă, ca să le punem lupilor la dispoziție cerbi, pentru a ne scuti animalele domestice, — ca să nu fie greșit înțeles acest exemplu, — ci este numai o aluziune la un mare dar dumnezeesc, de care omul este părtaș. Este o parte din puterea creatoare, dată prin gradul minții omenști prin rațiunea, prin inteligența, prin înțelepciunea sa — ceva din dumnezeire, prin care se poate avânta la recunoașterea, admirațiunea și adorarea ei, fără ca să o poată înțelege. De aceea măsurile, care le ia omul, trebuie să fie înțelepte, și de aceea oriunde insuficiența și abuzul minții a stricat echilibrul natural, înțelepciunea trebuie să-l refacă, cel puțin în parte; să salveze cât mai poate fi salvat, mai ales spre binele său propriu și al urmașilor ce vor să vie, urmând unui anumit proverb, care impune, ca să gustăm din ce avem ca și când încă astăzi am fi să murim, dar totodată să cruțăm ca și când am avea să trăim în veci; numai acela fiind înțelept, care, apreciind amândouă maximele, înțelege să guste tot cruțând, iar prin cruțare tot mereu să guste.

Indiferent de existența cerbului de odinioară, Dobrogea, — în afară de Delta Dunărei drept odorul unic în felul său din Europa, care și el este departe de a fi înțeles și prețuit după merit (cum am arătat în Rev. Vânător, 1939), — nu este cunoscută și cu atât mai puțin apreciată de vânătorii noștri. Totuși ea este o țară, cel puțin cu cele mai bune premise pentru vânatul mare. Dropia și spurcaciul populează câmpiile, mistreți, vulpi, mâțe sălbatice, dar mai ales lupii mișună în toate părțile. Pajuri și vulturi sunt statornici pe acolo și cuibăresc în unele locuri aproape ca și în niște colonii, cum este d. e. cazul din apropierea localității Cogelac, unde mai este de remarcant un fenomen aproape curios. Pe coroanele unor tufari de înălțimea unui om ei își clădesc cuiburile, în care

se pot vedea din picioare ouăle sau puii, cum am avut ocaziune să constat cu uimire. Pe păreții de stânci, cari se înalță dealungul unei văi cu un părau torențial, cuibăresc în văzul trecătorului corbi, huhurezi, șoimi ș. a. paseri mai mărunte, ca dumbovrăncă, iar roiurile de prigoare țiriesc în jurul trecătorului pe deasupra fânețelor. Deasupra unui cadavru de oaie sau de porc în câteva ore după așezarea hoitului rotesc câte o duzină de vulturi și pajuri. Cu toate aceste regiunea Dobrogei nu poate fi considerată decât pusă — operă, care continuă tot mereu încă de pe timpurile povestirilor grecești ale Argonauților, lui Homer și Herodot. După stăpânirea Geților și Romanilor a fost continuată de toate semințiile barbarilor năvălitori din spre răsărit în procesul refluxului biologic spre apusul progresat în scopul jefuirii darurilor culturale și care în ciuda Turcilor, Tatarilor, Cazacilor Zaporogi încă tot nu au încetat, cum dovedește invazia rusească-comunistă. Atât de binecuvântată trebuie să fi fost această regiune, încât, cu toate devastările milenare, totuși încă mai dăinuiesc frumoase rămășițe din un trecut frumos, și pentru vânători. Cu atât mai mare este datoria noastră, de a reface cât se poate din acel trecut, tot numai în vederea binelui de față și viitor. Această operă de refacere, în special a vânătoarei, se impune nu numai prin împrejurările generale, care o permit și invită chiar, cel puțin pe alocurea, la ea, — dar încă și prin faptul, că unii vânători au înțeles rostul ei și sunt pe calea cea mai bună de a o aduce la îndeplinire.

Nu voi aminti decât activitatea societății „Dobrogea” din Tulcea, condusă de vânători plini de entuziasm pentru marea cauză a așezării vânătoarei în cadrul cerințelor civilizațiunii moderne. Mai mult, stăruințele lor se îndreaptă spre ridicarea nivelului vânătoarei în măsură cu condițiunile naturale ale terenului și în consecință și asupra stabilirii echilibrului biologic în cadrul vieții economice și sociale de acolo. Este vorba de a se reglementa înainte de toate nici mai mult nici mai puțin decât mentalitatea vânătorilor ca și cea a populațiunii în raport cu valoarea economică și socială a vânătoarei, și scoaterea vânătoarei din concepțiunile taxate drept conduită de braco-naj. Pentru ilustrațiune un exemplu: numărul lupilor este relativ extrem de mare. Aceasta merge în cea mai mică parte pe seama vânatului inofensiv, căprioarelor, mistreților ș. a., în cea mai mare însă pe seama animalelor domestice, în dauna locuitorilor. Totuși chiar în ziua, după ce lupii păgubesc satul cu atâtea și atâtea oi, vite ș. a., la vânătoarea aranjată tocmai pentru lupi nu se înfățișează decât foarte puținele bătaiași — cu plată, nu pe gratis —, și în cele din urmă și aceștia vin cu pretențiuni bănești de tot absurde, chiar în ciuda stăruințelor oficiale. Așa o stare de lucruri denotă mai mult decât indolență! Totuși vânătorii nu numai că nu desperează în zelul lor, dar ei mai sunt încă și animați de a ridica vânătoarea și prin colonizare de vânat corespunzător terenului, cum este refacerea cerbului și introducerea lopătarului. Nu trebuie decât să ne închipuim ce aspect ar primi aceste regiuni cu premisele lor naturale pentru această refacere și îmbogățire și câtă binecuvântare ar aduce o astfel de operă pentru țară și locuitorii ei. Conducătorii societății „Dobrogea” sunt animați de aspecte în felul arătat, în frunte cu vrednicul ei vânător și președinte, marele industriaș Alexandru Avramide, pe care am avut ocaziunea să-l pă-

trund și să-l apreciez așa cum i se cuvine unui vânător de frunte, cu cele mai largi și multiple cunoștințe vânătoarești (din Caucaz, Cuban, Carelia ș. a. regiuni distinse prin vânatul lor măreț).

Timpurile trec, și multe se schimbă; așa și mentalitățile. Am fost elogiat cândva un vânător destoinic și îngrijitor la capre negre, arătând cum prin comportarea lui numărul vânatului trebuie să sporească (Rev. Vânător.). Rezultatul real al acelei aprecieri a fost că celui laudat i s'au luat terenele bune. Nu au trecut mulți ani, și au trebuit luate măsuri pentru oprirea vânătoarei și protecția caprelor negre, măsuri costisitoare și supărătoare, care în cele din urmă îi împovărează tot pe vânători; sau cu alte cuvinte, ceea ce strică unii, trebuie să refacă toți cu puterile contribuțiilor și resemnărilor. După astfel de experiențe generale nu mai cred să-i fiu păgubitor și vânătorului Avramide prin prinosul de recunoștință pentru zelul și aspirațiunile la ridicarea vânătoarei la acel nivel, care i se cuvine, cu toate piedicile, care i se pun. Căci vânătoarea nu este un mijloc de „a se obține pe seama proprietarului venit cât mai mare din arendă...”, cum atât de nimerit precizează protagonistul vânătoarei românești, *Dr. I. Pop* (Carpații, 3, 1942). Ea are scopuri mult mai înalte, care trec chiar și mult peste cele ideale ale vânătorului; este unul din patrimoniile țării, statului și neamului, și de aceea orice jertfă adusă din însuflețirea pasiunii vânătorilor trebuie apreciată ca și un prilej bine-venit pentru promovarea intereselor naționale.

Vânătorul însuflețit de pasiunea vânătoarească în înțelesul ei sufletesc, curat și înalt, în toate timpurile a fost și este animat de iubirea și grija pentru valoarea cantitativă, dar mai ales calitativă și variată a vânatului din domeniul activității sale vânătoarești. El nu poate fi indiferent, și cu atât mai puțin distrugător. Așa este cu toate pasiunile pline de însuflețire; ele nu pot să fie decât productive, să clădească tot mereu, ca și mersul evolutiv al naturii. Președintele, împreună cu membrii comitetului animați de aceleași vederi, și cu inima acelei societăți, a celui organism evolutiv, motorul ei viu, care este directorul Stațiunii de Piscicultură, *Dr. L. Rodewald*, personalitate în plină ascensiune de valoare științifică, economică și de cultură vânătoarească, cu toții colaborează la aceeași operă de refacere, îmbogățire și prestigiu național ale vânătoarei din Dobrogea. Ei vor stărui, ca în codrii Dobrogei, în mare parte încă seculari să reinvie glasul

mugetului de cerb așa cum răsuna el altă dată în aceste meleaguri, mai frumos, mai înălțător, mai zguduitor, și să cutremure sufletele animate ale vânătorilor, drept cea mai înaltă recompensă pentru drumul greu al stăruințelor. Iar pentru înviorarea peisagiului vor introduce frumosul vânat cu coloritul lui împetrit și mobilitatea lui vioaie în tot timpul zilei, a cerbului lopătar. Lucrurile sunt cam costisitoare, negreșit. Dar care plăcere, care fericire se procură fără jertfe, spre a se spulbera în cele din urmă în van? Nu este și toată viața așa? Nu jertfim totul, pentru ca să o trăim? ... În cazul de față însă totuși există și un profitor definitiv: continuitatea plăcerilor vânătoarești prin generațiunile ce vor urma și prestigiul național.

Așa, stăruințele îndreptate spre colonizarea Dobrogei cu vânat mare sunt în toată amploarea lor fapte de mare valoare patriotică și națională. Iar vânătorii din Tulcea sunt chemați să pășească înainte pe această cale a biruinței naționale.

Pare că se aud răsetele homerice ale vânătorilor de pretutindeni la întreprinderi de aceste, susținute de un vânător fantasmă cu toți cei peste 60 de anișori de practică vânătoarească, pledând pentru introducerea de cerbi și lopătari drept în gura lupilor, cari cotropesc acele regiuni, fără distrugerea lor prealabilă prin mijloacele obicinuite și probate, dintre care cel mai efectiv este otrăva. De fapt metoda otrăvii este destul de ieftină și mai ales comodă. Numai că celalt vânat răpitor, dar mai ales vulturii, huhurezii și corbii, podoaba Dobrogei, ar cădea cel puțin și ei pe lângă lupi, dacă abstragem dela mistreț, despre care se susține că ar fi imun contra strihninei, cu

toate că vânătorii totuși nu vor risca experiențele înșelătoare, cel puțin neavând siguranța, că mistreții atacători s'au încărcat cu tanina antidotică, în schimb însă cunoscând, că efectul strihninei se produce asupra sistemului nervului vag cu centrele ganglionare din stomac și celelalte măruntaie învecinate, așa că în cel mai scurt timp influența strihninei este direct paralizatoare. Pericolul lupilor totuși se poate preveni nu numai prin lupăriile automate pentru a-i prinde vii, dar în cea mai largă și eficace măsură prin neliniștirea lor. Aceasta se face prin neconținutele patrulări zilnice — și noaptea — din partea paznicilor prin locurile de trecere și de retragere ale lupilor. Vânatul mare, inofensiv, inteligent cum este el, se deprinde și înțelege chiar scopul patrulărilor în vederea împrăștierii lupilor. Iar lupii în curând se vor re-

La Isacea.

trage din regiunile unde nu sunt lăsați în pace. În codrii Bucovinei au fost sporite efectivele de cerbi și căprioare până la numere aproape fantastice — ajungând în medie la 25 piese pe 100 ha, așa că pe lângă tăieturi pământul era golit ca într'un ocol de vite —, în ciuda frecvenței lupilor, cu pagube considerabile, grație metodei de patrulare, care mai are și avantajul zădărnirii. braconajului. Prietenul Dr. Philipowicz mă informează, că în terenul lui de vânătoare, cu toată greutatea excepțională a iernii, pierderile în vânat mare au fost minimale, în deasebi pe

seama lupilor, din cari au căzut câțiva. Dar pe de altă parte știu, că el întreține păzitori zeloși neobosiți și devotați scopului angajamentelor; niște adevărați pădurari a la traperii americani de altă dată. Mai ales trebuie zădărnicită încuibarea lupoaicelor în terenul cu vânat mare, ceea ce nu se poate face mai bine decât prin neconținută neliniștire a locurilor prielnice pentru creșterea puilor, ceea ce nu pot să facă decât pădurarii devotați cauzei cu toată pasiunea. Căci dintre răpitoare pentru lup mai ales prezența neîncetată a omului este mai bun mijloc decât orice otravă, spre a-i zădărnici liniștea la vânătoare, mâncare și odihnă.

Este cu vânătoarea ca și cu monumentele naturii și monumentele istorice. Ele trebuiesc păstrate și îngrijite, și nu pot fi falsificate. Trofeul lui Traian, care era și un distins vânător, are locul lui acolo unde întemeietorul stăpânirii romane peste această Dacie a găsit de cuviință, nici decum pe sub garduri, precum bourul, al cărui cap s'a dovedit cel din marca Moldovei, nu poate fi înlocuit prin zimbbru, oricât de impunător ar părea acesta pentru cei ignoranți ai istoriei, fie ei chiar istorici și istoriografi. Așa și vânătoarea trebuie cultivată amăsurat cerințelor referitoare la echilibrul biologic, dacă civilizațiunea conștientă este de fapt veritabilă și nu un surogat. Și astfel răsetele homerice poate tot nu vor continua prea mult.

CU OCHI DE VÂNĂTOR PRIN CRIMEEA

de: Lt. Colonel COSTACHESCU D.

II.

Pe alocurea, monotonia stepei este întreruptă din când în când și de locuri binecuvântate de Dumnezeu; acolo unde mâna omului a intervenit cu măiestrie și a intrat în luptă cu mânia naturii. Aceste locuri minunate apar ca o oază în deșert, și vin să-ți odihnească privirea împăenjenită de atâta pustietate! Dar aceste insule izolate sunt așezăminte vechi, unde civilizația sovietică nu a contribuit cu nimic. Arbori bătrâni de o sută-două de ani, au rămas ca o mărturie de neînălțurat și susurul frunzelor în adierea zefirului de seară, mai povestește încă trecutul glorios, care a luat formă de legendă.

Tot astfel Sovhozul Tamac, de pe coasta de răsărit a Crimeei, vine să ne povestească priceperea și munca uriașă, depusă de un simplu colonist acum câteva sute de ani în urmă. Clădirile și instalațiile, grădinile și parcul înconjurător, dovedesc un gust artistic încheșat cu necesitatea unei activități de progres.

De și aleiele de ploi și livezile de pomi fructiferi, au suferit mult de vitregia războiului și de frigul excepțional din iarna trecută, totuși, mai păstrează încă frumusețea de odinioară, și cântăreții primăverii, și-au sălășluit aici locașurile, pentru un popas mai îndelungat.

Acum vre-o două sute de ani, un colonist german numit Falswein, a poposit pe aceste meleaguri cu o traistă în spinare; după ce făcuse pe jos, poate câteva mii de kilometri în căutarea norocului. Se apucă cu sete de muncă și astfel în câteva generații, Falswein urmașul, ne apare ca cea mai proeminentă figură din Rusia țaristă; reușind să întreaacă în bogăție, chiar pe prinții și knezii din familia imperială.

Impăratul Rusiei, adeseori a luat masa la urmașul familiei Falswein, și se mai povestesc încă și astăzi, lucruri minunate despre acele ospete strălucite.

Cea mai mare grădină zoologică din Rusia, situată în apropiere de Moscova, unde se găseau toate animalele din lume, a fost tot opera lui Falswein, și a fost dăruită de el Țarului Nicolae al II-lea, cu ocazia unui banchet.

Ca să vă puteți face o idee despre bogăția extraordinară a acestui colonist, este destul să reamintim că nu era guvernământ în Rusia, unde să nu aibă câte o moșie, și de multe ori aceste moșii întreceau întinderea de zece mii de hectare. Din generație în generație, s'au ocupat în special cu creșterea oilor, și stănele lor din Crimeia, regiunea Volga și a Astrahanului, întreceau cu mult cifra de o sută de mii de capete.

Cu vre-o câțiva ani înainte de izbucnirea revoluției ruse, a avut loc la Moscova, un congres al oierilor din întreaga Rusie, la care a participat și Falswein.

În timp ce decurgeau dezbaterile, modest îmbrăcat și tăcut, își lua notițe fără a face vre-o interpelare. Nu era prea cunoscut, iar noblețta aristocrației ruse, era reprezentată în acest congres, prin elita proprietarilor de cea mai fină rasă. Către sfârșitul congresului, punându-se probabil la vot propunerile, Falswein a intervenit și el în discuție.

Un nobil îngâmfat și obraznic și-a permis o glumă nesărată, și între altele l-a întrebat: „Câte oi ai dumneata de te amesteci în vorbă?”

Falswein l-a privit lung și i-a răspuns liniștit: „Eu am mai mulți câini la stănele mele, de cât toate oile dumneavoastră la un loc!”

- Dar cine ești dumneata?
- Eu sunt Falswein...
- !.....

Ofensa era mare pe acele vremuri, dar nimeni n'a mai îndrăznit să protesteze.

Deși au trecut atâția ani dela revoluția rusă și numai bătrânii își mai amintesc că a existat vreodată un Falswein, opera sa rezultată dintr'o muncă fără preget, mai stă și astăzi în picioare și reprezintă singura urmă de civilizație, pe aceste meleaguri.

Chiar și satele care au hotărnicit această moșie, i-au urmat exemplul, iar pe ici, colo, se mai vede câte o urmă de livadă și câte un pom înflorit. Regiunea fostei proprietăți, intrupată între comunele: Sitler, Emilianovca și Kerleutul, poartă încă și acum stigmatul unei activități, care a fost întreruptă pentru douăzeci și cinci de ani, de neghiobia unei experiențe făcută pe spinarea plugarului. Aici s'au făcut pentru prima oară încercările de cultivarea bumbacului, și zecile de hectare de trandafiri vin și astăzi ca să aprovizioneze fabricile de parfum, cu abundența lor luxuriantă.

Aici e raiul vânatului și adăpostul său pentru zilele grele de iarnă. Toate vietățile câmpului iubesc cu pasiune stepa cu pustiul ei. Liniștea desăvârșită și depărtarea de orice urmă de civilizație, le face să trăiască într'o lume a lor; să ducă o viață aparte, cu bucuriile și dramele ei necunoscute, în afara intervenției omului cu puterea lui de distrugere. Dar și aceste vietăți au și ele necesitățile lor, și atunci când stepa nesfârșită nu le poate oferi apa de băut, sau în iernile geroase nu le mai poate oferi adăpost contra crivățului dela Nord, apropierea satelor, cu livezile și dumbăvile lor, devine o binefacere. Iarna, când întinsul nemărginit al stepei se acoperă cu zăpadă, ce delicioasă este coaja unui copac, pentru un epure flămând și înghețat!

Clasa rozătoarelor este destul de bine reprezentată în Crimeia, și afară de iepure care se găsește pretutindeni, mai găsim și lapinul care pe alocurea vine ca un hoț și face ravagii în culturi.

Sobolanii de câmp, de toate speciile și de toate soiurile, vin să populeze ca și la noi, șesurile și colinele, aducând mari pagube agriculturii. Mediul favorabil și iernile mult mai dulci, le dă o dezvoltare la maximum, și condițiuni de trai mult mai avantajoase.

Se pare că legile Coranului opreau pe musulmani, să mănânce carne de iepure. Majoritatea populației compusă din tătari, de religie mahomedană, nu se interesează de acest animal, și de aceea în Crimeia iepurele a fost mult menajat de aceste împrejurări. Sigur că și restricțiunile de vânatoare, au contribuit într'o largă măsură la înmulțirea acestei specii de vânat, și astăzi aproape că imaginația omească nu-și poate reprezenta mulțimea lor.

Rusia a fost pe vremuri cea mai renumită țară în vânatul blănușelor de lux, iar acest comerț a fost pe o scară atât de înfloritoare, încât făcea concurență mare vânatului și blănușelor Canadiene. Quebecul și Montrealul, au intervenit mult mai târziu în această activitate pe piața europeană, și numai delăsarea bolșevică, le-a înlesnit un avantaj în această privință. Vulpea albastră de Volga, hermina și vulpea albă de Siberia, vulpea argintie de Astrahan sau de Ural, precum și toată abundența vânatului cu păr, din această imensitate variată de teritoriu, vin să ne

dovedească cu prisosință aceste afirmațiuni, și sunt lucruri indiscutabile.

Crimeia însă, ne prezintă partea cea mai slabă în această privință, și singurul reprezentant al acestei specii bogate de vânat, ar fi vulpea.

E repartizată la fel ca și la noi, atât în partea muntoasă ca și la șes, dar e de o calitate mult mai inferioară și mult mai mică de talie.

Poate lipsa de păduri, sau locurile prea călduroase nu au putut oferi condițiuni normale de trai, acestei cucoane cu haina ei blănită, și s'a dus să-și caute aiurea locuri mai prielnice.

De și ocupația principală a locuitorilor băștinași a fost creșterea oilor, această provincie fiind întotdeauna renumită în această privință, prin contrast, lupul nu a existat niciodată în Crimeia.

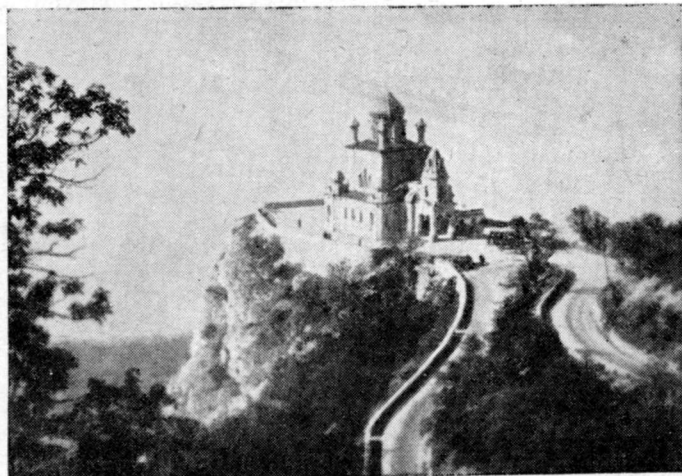
De mult de tot... într'un trecut îndepărtat, pe care nu-l mai pomenesc nici cărțile de zoologie, se povestește că ar fi existat cândva, prin pădurile ce înconjurau pe atunci regiunea orașului Feodosia, dar aceste povestiri au rămas numai pentru adormitul copiilor.

Cauzele par inexplicabile, căci munții Iaila și pădurile sale din regiunea deluroasă i-ar oferi suficient adăpost. Acest vagabond veșnic rătăcitor, ar putea să viziteze măcar în treacăt aceste meleaguri, dar se vede că nici lui nu-i convin iernile prea călduroase dela Sud.

Culturile din stepă nu prezintă nimic deosebit și în afara lanurilor nesfârșite de tutun și bumbac, spicele grâului își leagănă ca și la noi siluetele în valuri aurii și veșnic mișcătoare. Ricinul se cultivă

„Cuibul rândunelelor” din munții Iaila, Crimeea.

Mănăstire grecească din munții Iaila.

pe o scară destul de întinsă, se pare că i s'a dat mare extensiune în ultimul timp.

Prepelița găsește o hrană destul de abundentă și după ce te asurzește toată vara cu „pit-palacul” ei, către sfârșitul lui August începe să-și adune consăgenele dela Nord, care sosesc aici în cantități mari, pentru a-și prelungi cât mai mult odihna în vederea călătoriei spre Sud.

Solul este destul de fertil și din cauza climatului, s'ar putea obține cred, două recolte pe an, la anumite specii de cereale. Războiul însă a intervenit și aici cu fluctuațiunile sale, iar frământările ce au implinit de mult anul pe aceste meleaguri, au făcut ca suprafața cultivată să fie foarte redusă. Câmpurile rămase pârloagă au un aspect jalnic și bălăriile le-au acoperit de mult cu o vegetație care pe alocurea atinge doi metri. Specii foarte variate de ciulini și scaeți, cucută și mătrăgună, te fac să-ți pară rău că n'ai studiat botanica. Totul crește cu o iuteală ne mai pomenită în această regiune. Vânatul are destul adăpost și potârnichea poate să părăsească în voe crângurile și locurile sale de predilecție, căci oriunde va găsi locul să se poată ascunde.

Dropia și cocorul caută cu plăcere o arătură sau o miriște mai curată, ca să-și poată desmormi picioarele. De pe aceste locuri își poate lua cu mai mare ușurință zborul, iar pampasul interminabil de burueni și liane, nu-l folosește decât în zilele prea călduroase pentru a găsi puțină umbră.

Bursucul, ariciul, nevăstuica și dihorul, își fac mendrele ca și pe la noi, ducându-și traiul în aceeași ambianță și cu aceleași obiceiuri. Astăzi fostele tranșee cu cazematele și adăposturile lor, le oferă locuință în mod gratuit și nu mai au nevoie să-și trudească mult lăbutele. Până mai eri au fost locuite de bolșevici, astăzi o lume nouă, o lume compusă din vietățile subpământene ale întunericului, au venit să le locuiască și le-au găsit foarte comode.

Stepa ne oferă toate bogățiile ei, vânat mult și de toate categoriile; dar vânătorul nostru trebuie să fie prudent și să cunoască bine locurile. Câmpurile au fost minate mai pretutindeni, iar arma cea mai lașă făurită cu măiestrie diabolică de mâna fostului nihilist, este de multă vreme acoperită de burueni. Adeseori un pas greșit în căutarea unei prepelițe, te poate trimite cu ușurință pe lumea cealaltă. Riscurile sunt mari în locurile necunoscute și foarte des se întâmplă ca tăcerea nopții să fie turburală de bu-

buitura vre-unei mine. Undeva, în întunericul de nepătruns, s'a petrecut o dramă pe care foarte rareori lumina dimineții vine s'o pună în evidență. Când vre-un cal, sau vre-o vită rătăcită la păscut calcă pe vre-o mină, este un fapt divers și foarte obișnuit; dar se mai întâmplă ca și o vietate mai mică să facă asemenea imprudențe. Minele sunt diferite și unele au prostul obicei, ca la atingerea unei simple sârme să declanșeze explozia; prin urmare este posibil ca un iepure prea curios sau prea grăbit, să-și producă singur o surpriză, din care nu-și va mai reveni niciodată.

Regiunea muntoasă dela Sud, vine să modifice foarte mult flora și fauna Crimeiei. Această regiune formează tot farmecul și pitorescul acestei peninsule, iar contrastul izbitor al acestui lanț de munți situat exact pe malul mării, întrece toate așteptările în măreția peisagiului. Artera lor principală începe în partea de Sud-Vest a peninsulei și urmărește mereu litoralul, pe o distanță de aproximativ o sută patruzeci și cinci de kilometri, până aproape de locul unde începe peninsula Kerchi. Pe alocurea atinge înălțimi ce se ridică amenințătoare deasupra valurilor Mării Negre, cu vârfuri impresionante ca: Roman-Koș 1543 m., Demir Kapu 1540 m. și Zeitin-Koș 1533 m.

Denumirea acestui relief cu un cuvânt general „Munții Iaila” se pierde într'un trecut îndepărtat, căci în limba tătarască Iaila înseamnă pășunatul de vară.

În partea de Sud, spre mare, munții Iaila vin cu povârnișul lor grandios și împădurit, să mărească și mai mult măreția contrastului. Partea de Nord a munților se atenuiază în trei ramificații, în trei terase mai principale și începând cu regiunea deluroasă a Semfiropolului, vin treptat să se piardă în aliniamentul stepelor. Aceste trei ramificații, păstrează foarte mult caracterul lanțului principal, dar sunt mult mai mici. Povârnișuri prăpăstioase și împădurite le separă de originea lor, iar transversale, văi adânci, sau trecători anumite, fac accesibilă comunicația cu malul Mării Negre. Prin aceste trecători străbat șosele mai principale, create de necesitățile vitale și comerciale din trecutul îndepărtat, amenajate și întreținute astăzi, pentru stațiunile climaterice ce și-au găsit adăpost pe litoral.

Defileurile mai principale ar fi: Baidari, care leagă Sevastopolul cu Ialta; Kebit-Bogazul și Angar-Bogazul care ocolesc ambele părți ale muntelui Ciatârğa. Prin trecătoarea Angar, merge șoseaua ce leagă Semfiropolul cu Alușta.

Munții Iaila și în special artera principală, sunt acoperiți cu păduri umbroase, care adăpostesc vânat diferit și în special vânatul mare. Esența care predomină în general o formează stejarul și fagul. Pe alocurea ulmul vine să le țină tovărășie, dar în cantități foarte reduse. Variațiune diversă de meri sălbateci, peri, aluni și cireși, vin să completeze ansamblul regiunii păduroase.

Totul însă pare în degenerescență și nici pe departe nu se poate compara cu pădurile seculare de pe munții noștri. Exemplare rare ne demonstrează că și aici au existat cândva păduri, ce au făcut faima acestei regiuni. În pădurile de pe Ciatârğa se găsesc și astăzi fagi, care nu pot fi cuprinși de trei-patru bameni și pomenesc timpurile vechi ale corăbierilor genovezi. Poate o exploatare nerațională și lipsa mare a lemnului de construcție, ce s'a simțit pe aceste me-

leaguri, a contribuit la starea de azi a lucrurilor; poate nu ne găsim de cât în fața rezultatelor unei administrații nepricepute! Mulți arbori sunt în completă dispariție și bradul, pinul și moliftul, abia se mai arată cu timiditate pe alocurea. Cronicile ne povestesc de păduri seculare care începeau din regiunea Balaclava și se terminau tocmai la Sudak, acoperind în întregime lanțul muntos, cât și podișurile sale.

Subarboretul este însă destul de bogat și variat. Dumbrăvile și tăeturile ne arată și astăzi o totală lipsă de pricepere a administrației bolșevice și nici căeri nu se vede intervenția omului, printr'o curățire rațională a subarboretului. Totul crește la voia întâmplărei și o sălbătecie maiestooasă domnește peste tot. Mii de liane de tot soiul vin să încălcească și mai mult cărările neumblate, iar o vegetație luxuriantă, creiată de mediul extrem de favorabil, se cațără și se agață pretutindeni. Glicinia și clematis, care înfloresc atât de variat și se cultivă la noi cu atâta îngrijire, crește aici cu o rapiditate nemaipomenită, în stare absolut sălbatecă și formează majoritatea lianelor ce împodobesc atât de minunat candelabrul pomilor inverziți, cu florile lor multicolore în primăverile însozite.

Regiunea deluroasă cu nesfârșitele ei livezi de pomi fructiferi, are un aspect mult mai îngrijit, căci au fost lăsate în seama locuitorilor, cu toate că rodul lor mergea tot la colhoz sau sovhoz.

Litoralul Mării Negre, adăpostit de vânturile aspre dela Nord, are însă o climă aproape mediteraniană, permițând o dezvoltare bogată a plantelor tropicale. Migdalul și măslinele sălbatece predomină.

Chiparoșii își înalță maestos staturile lor piramidale, iar magnolia înfloarește până către sfârșitul lunii August. Lemnul de coral crește peste tot în stare de sălbătăcie, iar aleiele de palmieri de prin stațiunile balneare și parcuri, vin să completeze exotismul peisagiului. Lămâiul și portocalul se arată pe alocurea prin grădini, sub formă sălbatecă sau altoită, dar smochinul a dat mai bune rezultate.

Diferiți arbori tropicali s'au aclimatizat și se pot vedea în grădina botanică dela Nikitovskaia de lângă Ialta.

Bambusul și papirsul cresc și ei în stare de sălbătăcie, iar coastele însozite ale munților își expun în amfiteatru podgoriile, până sus de tot, la câteva sute de metri deasupra nivelului mării. Vinurile de Crimeia au fost întotdeauna renumite și în special Madrasul a ținut mereu fruntea.

Clima mediteraniană vine cu toate binefacerile ei și cred că este suficient să amintim, că cincizeci și nouă de specii de păsări călătoare dela Nordul înghețat, vin să-și petreacă aicea iernile.

Vânatul nobil este reprezentat prin cerbul și căprioara de Crimeia. Ursul, bătrânul rege al pădurilor și al munților, n'a existat pe aici în timpurile istorice.

Cerbul aparține unei rase speciale, foarte apropiată cu rasa cer-

bului din Asia-Mică (maral). Acest vânat, care face fala pădurilor, a fost pe cale de dispariție, din cauza abuzurilor ce s'au făcut, în timpul revoluției rusești din anul 1917. Cu începere din anul 1922, se introduc oarecari restricțiuni cu privire la vânătoare și se creiază un loc de protecție în munții Iaila. Raionul a fost bine ales și terenul unde pe vremuri țării absolutismului rusesc oragnizau cele mai strălucite vânători, a fost transformat într'o regiune de protecție. Pe o întindere de douăzeci și cinci de mii de hectare, acest teren este mărginit de coastele munților Ciatârğa și Eclisi-Burun, întinzându-se până la muntele Babugan-Iaila. Mai cuprinde în interiorul său vârfurile Bălșaiia și Malăia Ciucel, precum și muntele Cernaia. Tot aici s'a mai făcut și o stațiune biologică, care să studieze la fața locului posibilitățile de trai și înmulțire a diferitelor specii de animale.

Vânatul gravitează în general între muntele Babugan și Ciatârđag, unde se găsesc izvoarele reci ale pârâului Savluk-Su. Aici la adăpostul pădurilor de fag și de stejar, a găsit liniștea necesară înmulțirii și o hrană destul de abundentă. Astăzi acest revir numără peste cinci sute de căprioare și treisute-treisute-cincizeci cerbi înregistrați, fără a mai face aprecieri asupra vânatului ce se găsește în tot cuprinsul munților și care este în vădit progres.

Mistrețul se găsește mult mai rar și ține mai mult în regiunea ramificațiilor secundare. Muflonul însă, a fost adus din Caucaz din cele mai vechi timpuri și se găsește astăzi răspândit pe toată întinderea munților, acolo unde nu este prea supărat de circulație.

Speciile de vânat mic sunt reprezentate în regiunea muntoasă prin: vulpe, jder și veverița care populează mai toate pădurile.

Dar vânatul cel mai periculos din munții și pădurile Crimeiei este astăzi *partizanul*... Izolat sau constituit în bande; ascuns în peșterile întunecoase și necunoscute; trăind printre vârfurile cele mai înalte ale stâncilor, se coboară pe poteci nevăzute și atacă

Din grădina botanică dela Nikitovskaia, lângă Ialta.

ziua și noaptea, fie pentru a se hrăni, fie numai din dorul de aventură. Neam de contrabandiști sau bandiți fără pereche, au practicat din generație în generație această meserie, fiind veșnic în ceartă cu stăpânirea contra căreia a dus o luptă asiduă și înversunată.

Muntele nu oferă multe resurse de trai; agricultura nu se poate face și pescuitul dela poalele munților de și este o meserie foarte rentabilă, nu se prea potrivește cu firea munteanului. Braconajul și haiducia, sunt meserii care vin mai bine la socoteală, dacă nu mai are la îndemână contrabanda de pe vapoare.

Bolșevicii au căutat să speculeze această caracteristică și i-au înarmat cât au putut mai bine în retragerea lor precipitată. Mulți comisari și dezertori li s'au alăturat și au căutat să ducă o luptă acerbă contra armatelor aliate.

Un personaj misterios, *Macrausov*, care a devenit aproape legendar, se povestește că îi conduce din umbră. Se mai zice că acest om ar fi trecut de șaizeci de ani, și tot el a fost acela care i-a condus în 1918, în lupta contra bolșevicilor, care a durat până în anul 1922.

De multe ori în nopțile întunecoase, zărești focurile lor de tabără pe crestele împădurite ale munților Iaila. Înainte de căderea Sevastopolului, Sovietele îi aprovizionau regulat cu munițiuni și hrană, cu ajutorul avioanelor. Astăzi însă mizeria și foamea i-a făcut să cadă în multe curse și numărul lor a scăzut simțitor. Doi din șefii lor principali au fost prinși și

executați și zilnic sporește numărul celor ce se predau autorităților.

* * *

Amurgul își lasă grăbit umbrele peste întinsul apelor. Valurile mării au trecut prin varianta progresivă a curcubeelor, ce-și sting treptat strălucirea; dela albastrul închis, verdele de smarald, până la violetul ametistelor!

În larg, patrulează vedete rapide ce se înapoiază spre Ialta. Bărcile pescărești, cu pânzele abia umflate de briza dela Sud, se întorc mai mult cu ajutorul lopeților, aducând roadele muncii de o zi întreagă.

Pereții stâncoși ai munților Iaila, predomină acest grandios spectacol cu vârful „Ai-Petri”!

Stânci amenințătoare își profilează siluetele, suspendate par'că numai pentru o clipă deasupra acestui abis amenințător, unde clocotesc valurile înspumate ale fluxului! Zidul vertical de granit se înalță sus de tot, — peste o mie cinci sute de metri, — venind să ne prezinte imagina cea mai variată a crestei sale crenelate, ce strălucește pleșuvă în ultimele raze ale soarelui. Mai jos, pe la șapte-opt sute de metri, lupta vegetației cu granitul și cu stânca începe aprigă. Tufișuri agățătoare și copăcei aruncați de penelul cel mai îndrăzneț, se agăță cu ultimele lor puteri, căutând să învingă puterea cotropitoare a vânturilor și tăria aridă a stâncilor în care și-au înfipt rădăcinile.

Un copăcel ce crește cu vârful în jos, e lucru foarte obișnuit și imaginația omenească se oprește în loc, în fața variațiunii acestui kaleidoscop uriaș.

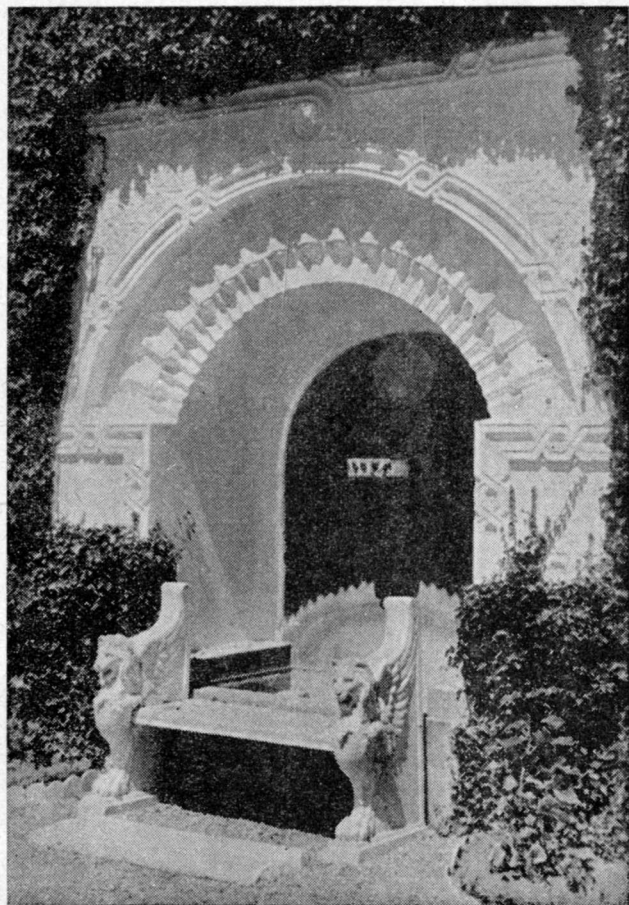
Mai jos, — spre coastă, încep pădurile de fag și stejar, ce stau par'că nemișcate în verdele lor închis, prelungindu-se spre vale cu siluetele falnice și originale ale aleelor de chiparoși. Parcurile înconjurată de magnolia înflorită, vin să completeze misticismul acestor clipe de măreție înălțătoare!

Dar liniștea a fost întreruptă... o piatră se rostogolește cu avânt din înălțimea muntelui, saltând zgometos din stâncă în stâncă!... Tufișurile de migdal și măslini sălbateci se agită cu putere și sus de tot, — deasupra ta, pe un balcon de bazalt ce-și aruncă spre mare corniza sa colțuroasă, apare un cerb majestos!

Privește în dreapta și apoi rămâne într-o fixitate desăvârșită, părând că face chiar parte din stânca pe care s'a ivit... Privește departe, — departe spre talazurile ce clocotesc fără încetare și pare și el impresionat de puterea nemaipomenită a naturii! Nu poți preciza unde privește: la vedeta rapidă, la caicul cu pânzele sale pitorești; sau a rămas în rugăciune față de Cel Atotputernic care a zidit și înfrumusețat această lume.

Cine va fi oare artistul minunat care să poată reda măreția acestui spectacol?... Care va fi pictorul sau ce obiectiv fotografic va putea să ne redea vreo dată această scenă impresionantă; unde muntele se înfrățește cu marea și cavalerul neîntinat al pădurilor, a venit să admire ultimele raze ale amurgului, înainte de căderea nopții?... Cine știe de câți ani și-a ales acest loc de predilecție și cine știe de câte generații a moștenit acest obicei?...

Undeva departe, — pe serpentina șoselei ce serpuște și se furișează pe ocolite spre litoral, un cântec de voinici, răsună din ce în ce mai accentuat, stărnind mii de ecouri ce se ridică spre cer făcând să răsunе văile.

Una din fântânile dela Palatul Țarului Nicolae II dela Iivadia (Crimeea).

E o companie românească de bravi vânători de munte, ce se întorc dintr-o expediție contra partizanilor și se îndreaptă spre cantonament. Pe măsură ce se apropie, glasurile lor răsună din ce în ce mai puternic, din ce în ce mai clar:

Vom trece Volga și Uralul,
Căci avem sânge rece de eroi;
Apoi vom cuceri Ardealul
Și vom lupta mereu gândind la voi!

CARE-I LOVITURA CEA MAI DIFICILĂ ?

Nu zăbovesc vânătorii în jurul vre-unei mese „albe” sau „verzi”, sau în popas mai lung în preajma focului din pădure, fără să se încingă o discuție sau să cadă numai vre-o vorbă stingheră, în atingere cu această întrebare. E de înțeles, ca dificultățile de tir să provoace interes și discuțiune între vânători. Doar la urma-urmei toată știința lor vânătoarească, experiența, truda, cheltuiala, — chiar toată filosofarea în jurul iubirii și ocrotirii vânatului se cristalizează și se disolvă în acel suprem moment al focului — care nu e dat numai de paradă. Apoi: această chestiune îmbrățișază și provoacă vederi multicolore: tehnică, balistică, educație, zoologie, biologie, amini-tiri, observări. ...

Am socotit, că ar fi de folos și distractiv să publicăm o serie de răspunsuri ale vânătorilor noștri la această întrebare. Ea nu va fi de sigur „lămurită” prin această... „anchetă”. Nu va putea și ar fi un mare păcat, dacă ar primi răspunsul, care i-ar tăia viața. O asemenea inepuizabilă temă e o comoară pentru familia vânătoarească — iar oamenii cumsecade se străduiesc să lase copiilor și nepoților comorile pe care le-au moștenit și ei din moși strămoși.

Ne-am adresat câtorva cunoscuți vânători români, cerându-le colaborarea la această publică discuțiune. Invităm, aici, la ea pe toți cetitorii noștri, care socotesc, că pot spune ceva de folos și interesant. Am fi bucuroși, dacă am primi cât mai multe răspunsuri, și dacă întrebarea noastră ar scoate din sfiala tăcerii cel puțin pe unii din excelenții noștri vânători, care au o mare greșală: oroarea penitei.

I.

Cu mare plăcere răspund invitației d-voastră de a-mi da o părere bazată pe aproape 50 de ani de activitate vânătoarească, asupra celei mai dificile lovituri de alicie. Fără a adăoga cine știe ce noutăți la cele ce s-au scris de mult asupra acestui subiect, trec mai jos în revistă fiecare specie de vânat aripat cu elementele caracteristice cari intervin în aprecierea dificultății tirului.

Din ordinea în care le-am înșirat rezultă și scara ascendentă a dificultății, după modesta mea părere.

Trebue să adaog că, bunăoară la sitari, cu toată varietatea extremă a loviturilor, la sfârșitul unei zile bune de vânat, se obține un procent util aproape constant, pe când la becaține și mai cu seamă la rațe, procentul util este mult mai diferit, depinzând esențial de condițiunile terenului, atmosferei și timpului în care se face vânătoarea.

Felicitându-vă pentru ingeniozitatea cu care „Carpații” înțeleg să atace toate problemele interesând lumea vânătoarească, vă rog a primi încredințarea sentimentelor mele cele mai distinse.

Iată răspunsul meu:

Cârsteiul.

Pe cât de supărător pentru câine, pe atât de ușor de împușcat când s'a hotărât în fine să-și ia sborul greoi și încet, cârsteiul este lovitura ideală pentru începători. Păcat că acest vânat se întâlnește din ce în ce mai rar.

Prepețița.

Este o mare deosebire între prepețița slabă dela începutul sezonului și prepețița grasă gata de emigrare. Nu cred să fiu desmințit afirmând că cea din urmă nu este chiar ușor de împușcat, fiindcă zboară iute și face cotituri, mai cu seamă pe vânt; cea de a doua se împușcă aproape la sigur, mai ales dacă a fost aretată de câine, dar cu condiție ca vânătorul să-și păstreze calmul și să nu se grăbiască.

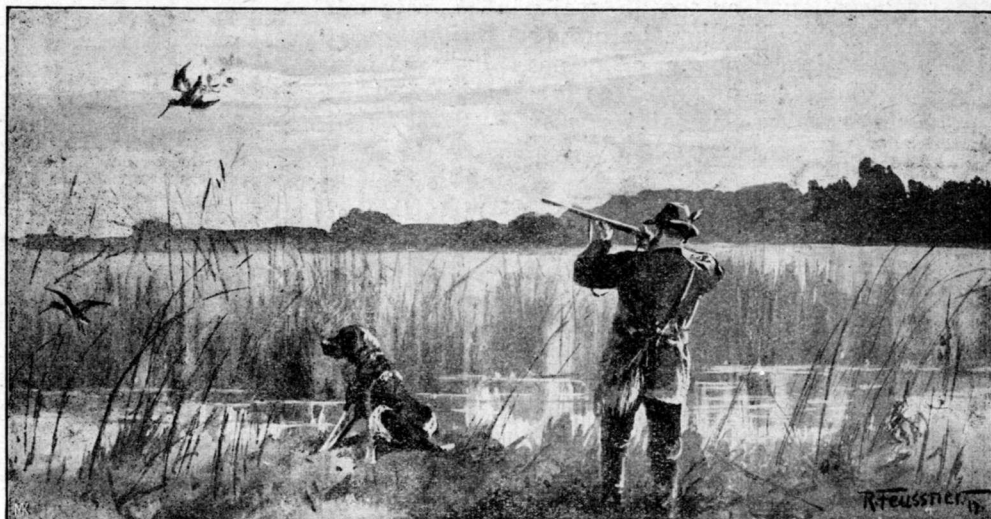
Negreșit că prepețița vânată cu bătaiași e ceva mai greu de împușcat, fără însă a necesita vre-o măiestrie deosebită.

Potârnichea.

Impresionează prin răbufnirea zgomotoasă a cârduului, vânătorul trebuind a avea răbdarea de a nu trage în grămadă, ci de a alege, căutând a reuși dubleul.

În bătae, potârnichele vin mult mai repede și se ridică adeseori foarte sus, mai cu seamă la câmp deschis. În asemenea condițiuni, tirul lor se aseamănă cu al raței mici, despre care vorbim mai jos.

Trăgători de elită, cari cu 2 puști reușesc asupra unui cârd, dubleul în față, urmat imediat de dubleul

în spate, se întâlnesc în Franța și în Anglia, unde se vânează mult potârnichea la bătae. La noi o asemenea virtuozitate nu are prilej de a se afirma, potârnichea fiind un vânat relativ rar.

Fazanul.

Foarte ușor de împușcat când își ia sborul dela aretul câinelui, constituie o lovitură interesantă când vine de departe, săltat de bătaiași, în deosebi când linia pușcașilor este așezată într-o vale sau îndărătul unei perdele de copaci înalți, așa cum se obișnuiește dinadins în Anglia pentru a se mări dificultatea tirului. Un element în defavoarea trăgătorului îl constituie faptul că coada foarte lungă a cocoșului înșeală asupra adevăratei porțiuni vulnerabile a corpului, așa că de multe ori snopul de alice rămâne în urma pasărei.

Sborul plutitor al fazanului în plină acțiune înșeală de asemenea asupra aprecierii iuțelii sale contribuind la cele arătate mai sus.

Turtureaua.

Sborul capricios și repede al turturelei face ca tirul ei să fie întotdeauna distractiv și adeseori nesigur. Cum însă e plăpândă și o singură alică ajunge de multe ori spre a o doborî, chiar vânătorilor slabi li se întâmplă să reușească lovituri de cari se miră ei înșiși.

Rața.

Pe cât de ușor este de a doborî o rață care se ridică din stuf în fața vânătorului, fie că el merge pe mal, fie că se află în barcă, pe atât de nesigură este lovitura în rațele ce trec la înălțimi mari sau cari, zărind pe vânător, îl ocolesc tocmai atât de departe ca să nu le poată ajunge alicele.

La nici-un vânat procentul de lovituri utile nu este atât de variat ca la rațe și găște.

Asupra rezultatelor influențează și alți factori, căci alta este rața tânără și neexperimentată de la 15 August și alta rața de iarnă, mult mai atentă și în acelaș timp cu pieptul atât de bine îmbrăcat încât lovitura în față se izbește de un strat de fulgi aproape impenetrabil.

Iuțeala variază deasemenea de la specie la specie, de la călifarul cu sborul încet până la rața mică (sarșele) ce face 160 km. pe oră.

De menționat în fine, că la paza de seară intervine și întunecul progresiv ce face nesigură și lovitura celui mai experimentat pușcaș.

Sitarul.

Regele incontestabil al tuturor vânăturilor ariate, în ce privește diversitatea loviturilor. La vânatul cu câinele, sitarul are o dibăcie deosebită de a-și îndrepta sborul în așa fel încât să fie mscat de o tufă și vânătorul abia să-l poată zări, aruncând focul mai mult la ghicite.

La pândă de seară, lovitura e mai ușoară, căci sitarul preocupat de anumite gânduri, are un sbor mai lin; cotiturile ce le face uneori, sunt provocate de urmărirea unui rival, iar nu de grija de a evita pe „admiratorul naturei” care îl pânđește ascuns după o tufă.

La bătae însă, cu riscul de a mă face neplăcut

potrivnicilor acestui frumos sport, afirm că nimic nu e mai pasionant decât varietatea tirului ce trece prin o întreagă gamă, de la sitarul cu sborul încet și regulat, până la cel ce vine ca o năluca, cotind brusc la ridicarea puștei, sau la cel ce cu iuțeala fulgerului, face un picaj vertiginos când ajunge deasupra drumului, păcălind pe vânător, care nu mai poate trage de frica de a alici pe vecin.

Becațina.

Pasionată, dar de multe ori plină de necazuri este vânătoarea becaținei. Și la vânătoarea acestei mici crăiese a bălții, împrejurările diferite au de rezultat o medie mai bună sau mai rea. Sunt zile când becațina se ridică foarte departe, iar alte-ori rabdă relativ bine apropierea; iată o primă condiție ce influențează asupra rezultatului, dar mai sunt și altele: becațina care se ridică de obicei contra vântului, trecând de-a curmezișul vânătorului, își execută inevitabilele cotituri pe un plan aproape orizontal, așa că ele nu au efect asupra reușitei lovituri; din contra, becațina care se ridică departe în față, dă toată amplitudinea mișcărilor sale dezordonate; aci se aplică mai ales cunoscuta glumă că dacă vrei să nemerești, nu trebuie să tragi în „zig” când pasărea este în „zag”.

Savanta discuție dacă trebuie să tragi înainte sau după cotituri, este, după părerea mea, pură teorie: trebuie să apeși pe trăgaci când din instinct ai îndreptat pușca în direcția în care pasărea va întâlni snopul de alice.

În aprecierea dificultății acestui tir mai trebuie avut în vedere că vânatul fără câine, vânătorul trebuie să fie cu atenția mereu încordată, pentru a putea trage repede la plecarea bruscă a pasării și că terenul mocirlos în care se vânează, face ca de cele mai multe ori, echilibrul să fie cu totul nestabil. O parte din inconvenientele de mai sus sunt înlăturate când se vânează cu bătaiași, dar tocmai dificultățile de tot felul constituie farmecul vânătoarei becaținei, chiar dacă rezultatul e mai puțin bogat.

De la dificultățile arătate mai sus trebuie exclusă dubla, care are un sbor mai ușor decât prepelița; surda din contra, deși se ridică aproape de sub picior, face cotituri îndrăcite, cu atât mai eficace cu cât se trage mai de aproape.

General G. Manu

II.

Primesc regulat, printre reviste de drept și plicuri cu acte și procese, revista „Carpații” cu vârfurile literelor din titlu, înalbite ca creștele de munți. Formatul ei lat, hârtia ei curată și albă care înseamnă minune și strădanie neînchipuită în zilele de azi, au ceva sincer și primitiv. — E tovarășul meu în ceasurile de recreație. Și e un tovarăș cu care izbutesc să uit vremi și năcazuri. Mă pierd cu el prin întunecimi de păduri, cu fiare blânde, departe de oameni răi. „Carpații” sunt un contact cu eternități de suflet și de locuri.

Preocupările acestei reviste trec peste copleșitorul efemer de azi, cu atâtea deșarte pretențiuni de etern. — Ele sunt ca o emanație a pădurilor, a izvoarelor, a păraclor de munte, după ploae, seara. Vin din adâncul pământului și al vremilor și merg spre

ceiace are sufletul ca tainică amintire despre începuturile lui.

Zilele acestea însă nu primesc numai revista care cuprinde o minunată pagină a tovarășului întru multe, Mihai Sadoveanu.

Primesc și un plic.

— „Trebuie să-mi ceară, Ionel Pop, exasperat, abonamentul”, mi-am spus eu. Și mă și gândeam, obiectiv, câtă dreptate are, cu toate că un obicei național de neconceput mă și pregătea „contra” de a plăti ceiace de fapt îmi hrănește la zile anume, ceva din ființa mea sufletească.

Di Ionel Pop nu-mi cerea abonamentul. Di Ionel Pop e un artist și deci „apractic”.

Plicul conținea o invitație straniu adresată și mie, întrucât deschide o anchetă printre „marile puști și vânătorii cei mai de seamă ai României”.

De obicei nu răspund la anchete. Vă închipuiți însă „capul” meu de „mare pușcă”, în fața unui asemenea preambul. — Se spune că un om flatat e pe jumătate pierdut... adică câștigat. — Eu am fost în întregime. Probabil datorită „decalajului” impresionant dintre ceia ce sunt și identificarea mea cu noțiunea de „mare pușcă” în sens simbolic, ... nu de simplă natură moartă.

Și, „marea pușcă” sau, — mai modest, — „unul din vânătorii cei mai de seamă ai României” s'a luat în serios, nu s'a apucat să-și contrazică mărinimosul epitet, și s'a pus să răspundă la anchetă.

Vă vorbește deci „o mare pușcă” (asta nu trebuie uitat nici o clipă, fiindcă mi se pare o ocazie unică și trecătoare).

Trebuie acum, să răspund: „Care e lovitura cea mai dificilă”.

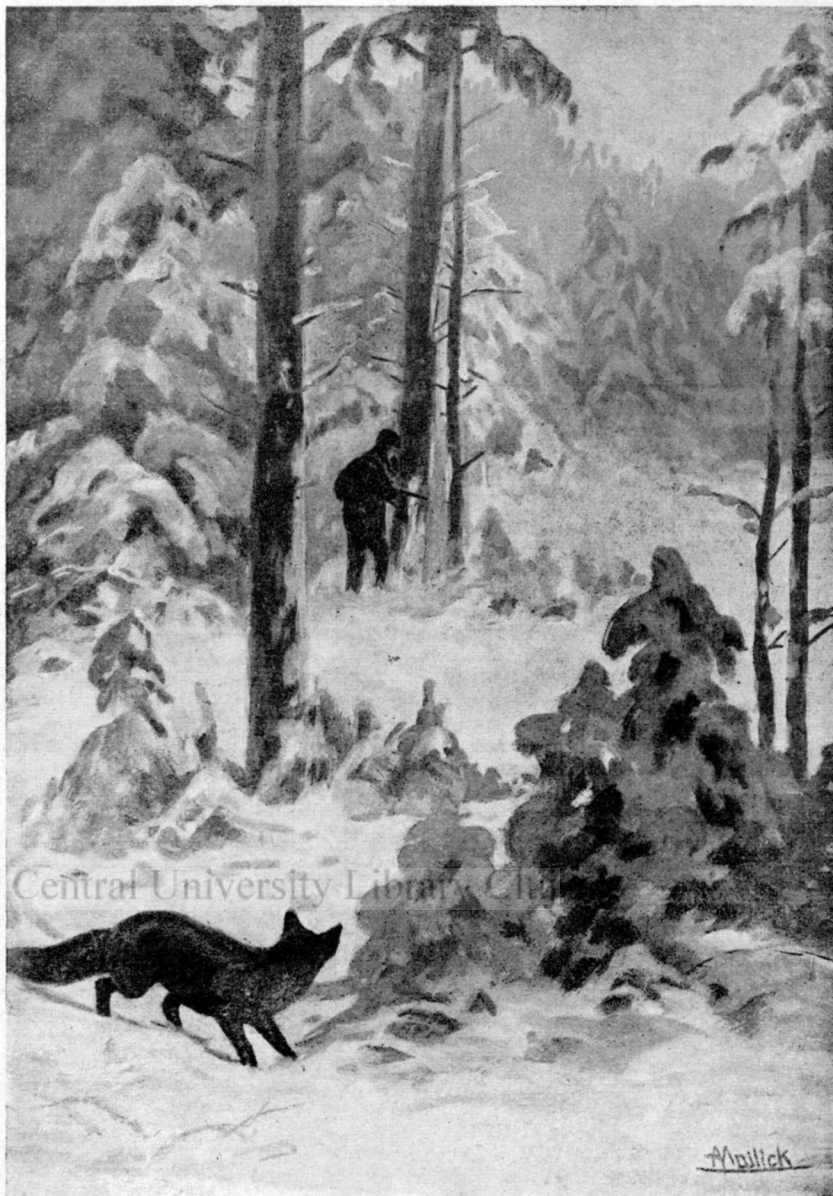
Aș putea să scap, afirmând, îmbătat de presumpție, că pentru o mare pușcă, lovitură dificilă nu există. Toate sunt nu numai facile, dar chiar naturale, — ceia ce e mult mai teribil. Să mă explic. Să mă explic cu un exemplu.

Din cauză că nu sunt un conformist și detest „locurile comune” și în viață nu numai în stil, am ajuns într-o zi, în consult, la un doctor de nervi. Nesciind ce-i cu mine, m'a luat cu binișorul. Și am fost supus unui examen care seamănă în parte cu gimnastica suedeză. Astfel, printre altele mi-a spus să închid ochii, să întind brațul drept în lături cu palma strânsă și numai cu arătătorul întins și apoi să încerc a duce, de mai multe ori, repede, arătătorul pe vârful nasului. — Deși cu ochii închiși, operația a mers strună. Vârful arătătorului apăsa sigur și neapărat vârful nasului, cu regularitate absolută.

Experiența s'a repetat cu mâna stângă și arătătorul respectiv cu o admirabilă monotonie.

Mi se pare că mai ales pe baza aceasta am fost declarat normal și lăsat în voie „stilului” meu.

Întâmplarea aceasta însă (destul de obsedan-

tă îndată ce participi la ea), mi-a venit în minte când am apropiat cele două noțiuni contradictorii oarecum de „mare pușcă” și „lovitură dificilă”. Căci, eu, ca un convins cobai al psihiatrilor, cer ca marea pușcă să ducă halicele pe victimă cu precizie organică, precum arătătorul pe vârful nasului, adică în mod normal, fără ca aceasta să constituie o problemă. Să vedeți că, chiar dacă aduceți brațul dela spate, repezit, sau pe după cap, arătătorul merge fără greș, direct pe vârful nasului, numai dacă ești om întreg și echilibrat, fără „mare pușcă”.

Așa trebuie să meargă și cătarea, direct pe vânat, fie că aruncă pușca din cumpănire, de pe braț, de pe umăr, sau... din toc.

Cum însă subscrisul este o „falsă mare pușcă”, — văzută astfel numai din profil, dela Sibiu, unde e normal să ajungă mai degrabă legende de cât micile și săracele adevăruri asupra vânătorilor, — eu sunt de acord că pușca merge mai greu pe vânat, de cât arătătorul pe vârful nasului. Pușca are voința ei care te contrazice cu o independență capricioasă.

De aici „lovituri dificile” și „mai dificile”. Ba

chiar, prea multe lovituri dificile, spre necazul meu încruntat și mânios.

Logic ar fi ca lovitură dificilă să fie aceea pe care ai ratat-o. Faptul că n'ai nimerit, e concret și demonstrează deci categoric, dificultatea. Firea vânătorului „mică pușcă” este însă paradoxală.

Loviturile greșite au totdeauna un fel de explicații simple, pur ocazionale, aruncate de obicei ca o justificare superfluă și indiferentă. Ele nu atacă nici odată „problema” generală a „loviturilor dificile”.

Lovituri foarte, foarte dificile sunt socotite totmai acelea care reușesc. Ele mângăie mai onctuos amorul propriu care intră în compoziția vânătorului cu un procent de 90%.

Bietul meu prieten și tovarăș, Costică Botez, servant profesor dela Iași, și adevărată pușcă, nici odată nu împușca ceva fără să facă martor pe vecin de concursul de împrejuri care au făcut din lovitură dată „cea mai dificilă lovitură”.

Așa dar lovitură dificilă, este, paradoxal, aceea care totuși a reușit și niciodată aceea care a fost atât de dificilă în cât cu toate calitățile noastre de mare pușcă, a dat greș.

Psihologic se descurcă sau se încurcă acest simplu și omenesc paradox.

Formularul anchetei spune că chestiunea loviturii cea mai dificilă „formează statornic obiect de discuțiune vânătoarească”.

Sper că ancheta nu urmărește nici măcar în intenție să limiteze fie numai cu unul, obiectele de discuțiune vânătoarească. Dacă așa ceva s'ar reuși, și s'ar și repeta, ar face din vânătoare ceva mecanic, — fe-rească Dumnezeu.

Liniștea mea însă față de această încercare „cri-

minală” este deplină, fiindcă orice am spune noi „marile puști”, discuțiunea va rămâne, salvatoare, adorabilă, plină de viață și de pasiune, interminabilă în vecii vecilor, și după ce puștile noastre mari și mici vor fi trecute la panoplie, muzeu sau stare de rugină.

Căci, la urma urmei, care poate spune ce-i mai dificil?

Poate sitarul ghebos și cu nasul mare, luat de vânt peste o pădure înaltă, trecând numai oblic peste râul de cer al unui luminis deschis de o „linie” prin pădure; poate becațina cu zigzag sărită tocmai când nu-ți poți trage piciorul cu cizmă dintr'o băltoagă; poate rața denumită sincer și franc „beșinoasă”, cu zborul ei de neagră stea căzătoare, care flueră scrijelat pe sus, ca un final de semnătură pe-o placă de grezie... poate... și prostul de iepure care face un singur „blitz-salt” peste o cărare...

Cum vedeți, după atâta scris, întrebarea anchetei rămâne fără răspuns. Asta nu înseamnă însă că ancheta e fără rezultat. Din contră, cu cel mai real rezultat al „anchetei cea mai dificilă”.

Și, în ce mă privește este și o explicație personală.

Se demonstrează că sunt mai degrabă scriitor de cât vânător, — celace nu mă flatează.

Byron, care era șchiop și scrisese Childe Herold și Don Juan, s'a declarat mult mai mândru și mai mulțumit în viață fiindcă a trecut Bosforul înnot.

(„Comparaison n'est pas raison”).

Sau, este sigur că pentru mine prea multe lovituri sunt cele mai dificile, și mă încurc. Eroarea-i poate numai în faptul că am fost și eu întrebat. O eroare minoră și agreabilă.

Demostene Botez

Din literatura străină

de MAURICE CONSTANTIN-WEYER

VÂNĂTOARE DE IARNĂ*)

Cred că nu-i Canadian care să nu îndrăgească mai mult iarna în locul oricărui alt sezon. Mai mult chiar, mi s'a întâmplat deseori să întreb oameni din Nord, suedezi sau Norvegieni, și am văzut la dânsii aceiași dragoste pentru iarnă. Este deasemenea firesc ca meridianii să se mire de o astfel de înclinare, și este uimitor însă să constăți că cea mai mare parte dintre ei, după ce au petrecut o iarnă în Vestul canadian, ajung să fie de aceeași părere cu nordicii.

Pentru acela care iubește jocul luminei și al colorilor, nimic nu este mai frumos ca iarna.

Te trezești când e încă noapte și te blestemi fiindcă ai fost prea lenesă că nu te-ai sculat mai curând să aprinzi focul. Scoți capul de sub pături și vezi cum înveliturile sunt acoperite de o pojghiță de gheață, în locul unde ți-a ajuns respirația. Primul cuvânt care-ți iese din gură este altceva decât o rugăciune... Și prima mișcare pe care o

faci apoi, e să-ți vâri capul sub pătură și să bombăi. Dar știi din experiență — a ta este acela care contează! — că reaua dispoziție nu-i bună niciodată. Atunci întorci foaia, cum se zice, și începi să râzi de tine.

Nici n'ai isprăvit de ocărât lenea, că de îndată forțele și curajul îți revin!

Ești repede din așternut, ți-arunci o blană pe umeri și dintr'un salt ești la sobă. Ai prevăzut de cu seară c'o să fii înghețat dimineața și ți-ai tăiat dinainte surcele de lemn uscat. Acuma iată-le colo grămadă. Numai două minute și focul pâlpaie vesel. Apa este înghețată, pâinea și laptele deasemenea. Dar chiar așa fiind, nimic nu te împiedecă să-ți iei micul dejun vesel și cât mai repede. Te-ai îmbrăcat. Instruit de experiență te-ai bărberit din ajun, așa fel încât să nu lași frigului o suprafață prea proaspăt scrijilită. Ai mâncat câteva biftece, căci iarna în Vestul canadian, nu-i de treabă decât cu oamenii care înghit multă carne. Iți pui pe deasupra hainei o vestă groasă de lână, îți tragi două perechi de mănuși una peste alta, iei carabina și iată-te afară.

Soarele se ridică și — spre Est — pădurea dispăre într'o ceață arămie. Arunci ochii spre grajduri. Martial, argatul fidel consemnului, a îngrijit cum se cade caii. Interiorul grajdului strălucește de chiciură. Cuele sunt garnisite de briliante. Sub pături, părul lung al cailor este acoperit de o carapace de gheață. Este o ocrotire naturală împotriva frigului: ferește congestiile.

Liniștit în ce privește soarta poneylor, arunci o privire distrată spre turma de vite cornute, toată albă de chiciură, făcând cerc împrejurul adăpătoarei, în timp ce pipernicitul Martial, pătruns de frig, tot așa de puțințel îmbrăcat ca și vara, se încălzește scoțând cu pompa apa din fântână. La drept vorbind nici tu însuși n'ai putea bănui că-i așa de frig, dacă fumul din hornuri nu s'ar lăsa greoi în jos.

*) În cartea sa „Clairière” (Luminis) celebrul scriitor francez și tot așa de ilustru trapeur, Maurice Constantin-Weyer, zugrăvește cu subtilă și rafinată pătrundere, viața Nordului Canadian, cu întregul ei alai de drame petrecute, în intimitatea pădurei și a gheturilor nesfârșite, între animale și oameni.

Din paginile ei se desprinde câteodată și o amară ironie adresată „civilizației”, care a început să invadeze acele locuri străjuite doar de ochiul Celui de Sus. Omul, prin apariția lui a stricat poezia și curățenia acelei vieți singure și mărețe tocmai prin anonimatul ei majestuos.

Cartea scriitorului francez este fără intrigă — cum se zice — dar din ea se desprinde o nețărmurită dragoste față de natură și ființe — bestii și oameni — pentru care mintea și spiritul ascuțit al romancierului are numai solitudine și înțelegere.

Pe măsură ce se ridică soarele, bruma dimineții devine mai roză. Toți copacii au găteala lor de diamante. Nici o favorită de rajah n'a visat vreodată bogățiile pe care iarna le dăruiește pădurei în fiecare dimineață. Inaltele trestii care mărginesc elestele, sunt ca niște sceptre de platină bogat cizelate și bătute în pietre scumpe...

Cert, e vorba de un stăpânitor pe cât de aspru pe atât de măreț. El are la îndemână înfricoșătoare mijloace de a chinui. Și dacă nu bagi bine de seamă, vei simți vârfuri tăioase, că-ți împung umerii obrazilor, și minghini de oțel că-ți strâng cu cruzime oasele capului. Dar ți-ai făcut repede toate socotilele; ți-ai lăsat până peste ochi cozorocul de blană dela caschetă. În ceea ce privește înțepăturile frigului de pe obraji și nas, nu e altceva de făcut decât să-i freci voiniceste cu o mână de zăpadă.

Intri în pădure și pe zăpada proaspătă stă scrisă toată istoria nopții. Epurii — albi în vremea aceasta — și-au făcut noui drumuri. Ermina — care sare, călcând în același timp pe amândouă lăbuțele de dinainte, lăsând câteodată pe unde trece urma cozi în zăpadă — a desenat dantelele cele mai capricioase în aparență. Numai în aparență! Scopul ei secret era de a surprinde un epure în culcuș și de a-l însângera de-abinelea.

Mai vezi urma-unui vizon, care speriat poate de vre-un lup, s'a suit pe un copac, a coborât apoi și s'a îndreptat spre elesteu, cu nădejdea de a ajunge până la vizuina șobolanului de apă, unde să se ospăteze cu o bucă-țică bună.

În ce privește lupii, ca să-și cruțe orice oboseală, au urmat drumul săniilor, smălțuit de frecusul tălpilor. Eși din pădure, intri în marea câmpie pe care cu atâtă muncă ai cosit-o vara trecută. În pădure zăpada era de un albastru liniștitor ochilor. Aici, acum când s'a ridicat ceața dimineții, lumina luncă, se răsucesc și cade apoi pe masa aceasta netedă. Sânt așa de multe cristale de ghiată, atâr-nate în aer, încât învelișul alb al acestei lumini zdrențuite, lăsă să cadă din plin, ca niște confete din toate culorile prizmei. Se întâmplă totuși ca ici și colo ele să se adune atât cât trebuie, ca să recompue cea mai strălucitoare lumină albă, pe care ochiul abia s'o poată suporta.

Cel mai des însă, printr'un joc măiestru, culorile complementare dansează unele lângă altele, fără să se amestece, într'un măreț balet sedefiu.

Acest lung joc de lumini se întinde spre Est până la o câmpie, întretăiată de tufe, de sălcii și mlaștini. În afară de marii epuri de pădure — care se mai numesc și Jacques Rabbi — la prima vedere ți s'ar părea că nici un vânat nu s'ar afla iarna în aceste imensități supuse capriciilor vântului.

Oare pentru ca să se antreneze la alergare după vânat, sau pentru alte pricini mult mai de nepătruns, lupii bat locurile acestea tocmai atunci când ar fi să-i găsești în pădure?

Călare pe iapa mea albă Mary, înarmat cu un ciomag, mergeam printre sălcii, când deodată văd ridicându-se în fața mea un lup, cu acea înfățișare pitidă și le-neșă.

Măncase și avea burta plină. Dacă te afli destul de departe de pădure, e al tău. Jocul stă în aceia de a-l face să alerge tot timpul în cerc, îndepărtându-l de pădure ori de câte ori ar vrea să se îndrepte într-acolo. La început, cam vre-o 400 metri, pierzi oarecum nădejdea. În fuga lui și-a însușit agerimea ogarului, dar zăpada îi îngreuiază pasul, iar ospățul cu care s'a învrednicit, îi vine pe gât...

Deodată se întoarce cu neliniște. În clipa aceea nu mai este stăpân pe el și dacă ții să-l mănă, este al dumitale. Ai crede uneori că și-a revenit. A frânt brusc drumul — și bagă de seamă că el profită de minune de micul adăpost al oricărei sălcii pitite, — tășnind cu toată iuteala către pădure. Dar, înainte ca tu om să fi observat aceasta, iapa a și prins mișcarea; s'a răsucit pe picioarele de dinapoi de cât pe aici era să te răstoarne. Dar, ești călăreț și ți-ai revenit în șea.

Ai pornit-o la galop, atent, mirosul cald al calului învăluindu-te. Recăști cei câțiva metri ce ți-i luase lupul înainte. Lupul se întoarce din nou, prefăcându-se că vrea s'o ia când la dreapta când la stânga, înainte de a lua o nouă hotărâre. Dar trebuie totuși să se hotărască, pentru că ești aproape, lângă dânsul cu ciomagul ridicat. Iapa nechează sgomotos (îi place grozav jocul acesta deși se

teme de el puțin). Iată că din nou lupul schimbă direcția; dar de data aceasta te aștepți, și corpul d-tale s'a aplecat de partea cea bună, în timp ce iapa se întoarce în loc. În direcția aceasta se află o mare băltoagă, pe care o cunoști bine, pentru că acolo în Octombrie ai împușcat găște sălbatice. Asta-i ultima nădejde a lupului, care știe că ghiata are să-l țină numai pe el, dar nu pe tine și pe cal; că suprafața gheței a fost măturată de vânt, ceea ce e și mai rău. Dar tocmai vântul a adunat de jur împrejurul băltoagei, în trestii, un zid mare de zăpadă nevătătorită. Ajunși aci, mai că nu-i calci lupului pe coadă..., când el dă să se infunde în zăpadă. În clipa când îl lovești, ai viziunea celui mare bot bălos, a nasului răutăcios încrețit, a urechilor culcate înapoi, a colților galbeni, a ochilor injectați cu sânge. Dar lovitura a izbit în plin peste șale și ți s'a părut că ai auzit cum i-au pârâit coastele; dar asta poate că numai ți s'a părut...

Te grăbești să-i dai o nouă lovitură, în timp ce fiara rănită de moarte, face o ultimă efortare să muște picioarele calului.

Am văzut metiși excelând în această vânătoare pasionantă, mergând până acolo încât nu se slujeau de ciomag. Napoleon Brazeau, cow-boy-ul pe care l-am avut mult timp în serviciul meu, sărea călare în spatele lupului, și-i băga mâna înmănușată, în gura deschisă, prinzându-i limba dela rădăcină. Se pare că în felul acesta pierde puterea de a mușca. Napoleon, îi băga atunci în gură un băț scurt, deacurmezișul falcilor, pe care le lega. Apoi îi mai lega și cele patru labe și-l aducea acasă viu, punând câinele să-l ucidă, ca să-l deprindă cu fiara.

Dar acest sport rafinat, nu m'a ispitit niciodată, cu toate că din toate vânătorile, aceasta este una din cele mai pasionante. Căci este în adevăr triumful și al călărețului și al vânătorului, și pe deasupra îți dă puțința să constăți adevărul din cugetarea lui Vigny: „Souffre et meurt sans parler“.

In românește de Radu Sutz

VENIND VORBA...

Locotenentul V. S. din garnizoana S. era un pasionat vânător, atât de preocupat de nobila îndeletnicire, încât îi era peste puțință să înjghebeze o conversație cu alt subiect decât cel vânătoresc. Ca toți vânătorii (de vârsta lui) nu înconjura societatea cuconițelor frumoase. Dimpotrivă. Era însă spaima lor: le plictisea ceasuri întregi cu istorisirii vânătoarești, cu „probleme“ vânătoarești pentru care ele nu avea nici o înțelegere sau plăcere.

Mai dificil îi era locotenentului să apropie conversațiunea de o temă quasi-vânătoarească. Dacă se întâmpla aceasta, imediat sărea pe calul lui, și începea nesecatul izvor al snoavelor și întâmplărilor vânătoarești.

Într-o seară, la o cină „de gală“, locotenentul ajunsese vecin cu Domnișoara R., o foarte spirituală fată, care își puse în gând, să cârmuiască conversațiunea așa, încât să-i fie peste puțință ofițerului să treacă la tema lui predilectă.

Începu cu balul trecut, cu căsătorile în perspectivă, îl pisă cu programele concertelor din sezonul ce avea început, analiză câteva poezii ale unor poeți la ordinea zilei... Bietul S. mai plasa câte un „da“, câte un „nu“. Când era norocos mai putea asigura că și el era perfect de aceeaș părere...

Asta nu mai putea merge așa! Cum să aducă vorba înspre vânătoare?

Deodată, intrerupând pe partenera sa, îi șopti speriat:

— Ați auzit în parc împușcătura?

Nu am auzit nici o împușcătură, — răspunse mirată fata.

— Să mă fi înșelat?... Se poate... Dar... venind vorba despre împușcătură, trebuie să Vă istorisesc ceva extraordinar... Vănam anul trecut în pădurea Glogovățului...

Toată seara domnișoara R. a fost nevoită să asculte poveștile de vânătoare ale locotenentului.

ZOOLOGIE

Mărioara — de șase anișori — către prietena sa:

— Vino repede! Uite cum trec berzele!

— Proastă mai ești! Doar berze nici nu există!

DISCUȚII

I.

„Legea câinilor“

De ani de zile așteptăm reglementarea legală care să stabilească normele de posedare a câinilor, și de control a acestei mari pacoste a țării noastre (care ar trebui să fie o avere), câinii. Problema e atât de complexă, și la noi prezentând atâtea laturi, încât ar fi fost normal să fie reglementată organic, printr-o lege proprie. Suntem totuși mulțumiți, că ea a fost atacată și numai înglobată în Legea Sanitară Veterinară, apărută în numărul 272 din 19 Noiembrie 1942 al Monitorului Oficial.

Extragem din această lege, articolii, care se referă mai aproape la câinii:

Art. 19. — Pentru câinii, afară de căteii sugaci, se va plăti un impozit.

Pentru câinii de vânătoare, de pază, ciobănești și pentru cei din crescătorii recunoscute de Ministerul Agriculturii și Domeniilor, impozitul va fi cel puțin 40 lei și cel mult 200 lei, pe cap, anual.

Pentru alte categorii de câini, precum și pentru câinii de pază și ciobănești al căror număr trece peste nevoile obișnuite ale gospodăriei respective, număr ce se va stabili de Ministerul Agriculturii și Domeniilor, impozitul va fi cel puțin 250 lei și cel mult 2.000 lei, pe cap.

Impozitul pe câini se stabilește prin jurnal al Consiliului de Miniștri și va putea varia pe regiuni, după cazurile de turbare și după starea economică a populației din fiecare regiune.

Impozitul se va încasa de organele fiscale în baza tabelelor de înscrierea câinilor, întocmite de administrațiile comunale în cursul lunilor Ianuarie—Februarie și care se vor trimite organelor fiscale respective cel mai târziu până la sfârșitul lunii Martie, în fiecare an.

Art. 21. — Circulația câinilor pe întreg teritoriul țării se va reglementa de Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Câinii sustrași dela plata impozitului, precum și aceia care vor circula contrar dispozițiilor date, pe lângă aplicarea penalităților prevăzute în legea de față, se vor prinde și confisca. Acești câini se vor putea ucide sau întrebuința potrivit cu hotărârea administrației comunale respective, dată la propunerea medicului veterinar oficial.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor, în afară de organele polițienești și în afară de agenții autorităților administrative locale, va putea însărcina cu controlul și cu aplicarea măsurilor privind circulația câinilor și agenții administrației vânătoarei.

Art. 53. — Proprietarii sau îngrijitorii sunt obligați a ucide animalele domestice bolnave sau bănuite de turbare, proprietatea lor, aflate în paza sau îngrijirea lor, dacă nu se pot izola într'un loc sigur până la sosirea medicului veterinar oficial.

Art. 54. — Animalele turbate, iar câinii și pisicile, chiar și când sunt bănuite de boală, se vor ucide.

Dacă însă un câine sau pisică bănuită de turbare a mușcat persoane sau animale, se va putea pune sub observație până la confirmarea sau înlăturarea bănelui.

Câinii și pisicile bănuite de molipsire se vor ucide de asemenea. Alte specii de animale domestice bănuite de molipsire, dacă proprietarul nu consimte la uciderea lor, se vor pune sub observație.

În cazuri excepționale, pentru câinii bănuiti de molipsire, în loc de ucidere, se va putea aproba punerea lor sub observație, dacă aceasta se poate face fără a primejdui sănătatea oamenilor și a animalelor și dacă proprietarul ia asupra sa cheltuelile de observație.

Art. 55. — Când pe teritoriul unei comune (oraș) s'a constatat turbarea sau a vagabondat un câine turbat sau bănuț de turbare, se va ordona, pe durata primejdiei de a se răspândi epizootia și pe întreg teritoriul amenințat de boală, închiderea câinilor.

În tot acest timp, câinii și pisicile se vor ține închiși, sau câinii se vor ține legați. Pe stradă câinii vor putea fi scoși numai legați și cu botniță. În cartierele sau în părțile mai puțin amenințate de boală a unei localități mari se va putea aproba ca, câinii să fie scoși legați fără botniță sau să circule liber cu botniță.

Se va putea ordona prinderea și uciderea fără amă-

nare sau întrebuințarea câinilor care se vor găsi circulând contrar acestor măsuri.

Art. 56. — La animale turbate, bănuite de boală sau molipsire, afară de experiențele făcute în instituțiuni de cercetări științifice, nu se pot face intervențiuni chirurgicale sau încercări de tratament decât de medici veterinari.

Art. 57. — Taierea animalelor turbate sau bănuite de turbare, precum și întrebuințarea oricărui produs dela aceste animale, este interzisă.

Cadavrele animalelor turbate sau bănuite de turbare nu se pot deschide decât în prezența unui medic veterinar oficial și se vor distruge cu pielea cu tot.

Art. 58. — Autoritățile comunale (orașene) sunt obligate a înființa un serviciu pentru prinderea câinilor vagabonzi, prin mijloacele cele mai potrivite.

Art. 59. — În cazul când turbarea ia proporții amenințătoare, Ministerul Agriculturii și Domeniilor poate ordona uciderea tuturor câinilor și pisicilor de pe teritoriul unei părți sau de pe întreg teritoriul unei localități.

Repetăm: legea nu cuprinde o desăvârșită reglementare a acestei mari probleme, câinii, dar însemnează un mare pas înainte. Ea își va prezenta foloasele numai dacă — veșnicul „dacă“ — va fi executată. Și aici e marea noastră teamă!

Dacă s'ar ajunge în doi-trei ani numai până acolo, încât să se facă o evidențiere a câinilor cu stăpân, care se îngrijește și răspunde pentru ei, de cei vagabonzi, și se va fi realizat un mare progres. Și aceasta trebuie să fie prima grijă a celor ce sunt datori să execute legea. Ne permitem, ca — în fuga condeiului — să arătăm unele păreri și propuneri ale noastre și socotim, că ar fi de folos, dacă vânătorii, cititori ai revistei noastre, ar contribui cu sugestii la perfecționarea executării legii — putând fi luate în seamă aceste sugestii cu ocaziunea întocmirii regulamentului legii.

1. Câinii înregistrați, adică cei declarați din partea stăpânului lor, trebuie să aibă un semn, după care să fie recunoscuți de oricine. Taxe pe câini au fost și până acum. Era un venit — și nu un mijloc de control și de combatere a unor rele derivând din numărul extrem de mare a câinilor, și mai ales a celor hoinari. Intențiunea actualiei legi este, ca taxele să aibă efectul controlului asupra tuturor câinilor, și ca ele să fie între anume împrejurări chiar prohibitive.

E necesar deci ca, câinii, care au fost declarați, și după care s'a plătit taxa respectivă să poarte la gât, în chip obligator, un semn de metal pe care să fie imprimat numele comunei și numărul din registrul de evidență. Forma acestor „tinte“ poate varia din an în an, preschimbându-se de câteori se face conscrierea câinilor. În acest fel, orice câine, care nu are la gât acest semn, e unul care intră în dispozițiile Art. 21 alin. II, și deci urmează a fi ucis, sau confiscat.

Costul acestor metale e minimal și va putea fi suportat ușor de comunele, care beneficiază în cea mai mare măsură de produsul acestui impozit.

2. Dacă e indicat să se stabilească taxe mai mult „statistice“ deci foarte mici, pentru câinii de utilitate, ni se pare, că taxele de 250—2000 lei sunt mult prea mici, decât să poată fi proprii pentru acțiunea de reducere a câinilor. Un țaran, va plăti nu prea greu 1000 lei, și va ține patru dulăi pe lângă casa lui, fără nici un folos, spre primejduirea oamenilor și a vânatului, spre dăunarea economiei generale. Soluția poate ar fi, ca să se mențină o sumă modică pentru „alte categorii de câini“ decât cei de vânat, de pază și ciobănești, și să se aplice maximul admis de această lege, 2000 Lei (până se va putea majora), pentru fiecare câine în plusul celui considerat util, necesar, după statistica Ministerului Agriculturii.

3. Prin regulament să fie stabilit, că oricine va putea ucide un câine vagabond, adică unul, care nu va avea semnul amintit mai sus. Excepție se va face exclusiv cu câinii de vânătoare, în timp și loc, unde se poate presupune, că vânează cu stăpân, întrucât adeseori e necesar să fie liberați câinii din zgârzile lor, care le pot fi fatale în tufării, spinării, păpurii. În special, va trebui să fie investiți cu acest drept de a ucide câinii vagabonzi vânătorii, paznicii de vânat, silvicultorii, pădurarii.

4. Art. ultim (109) al legii abrogă toate dispozițiunile contrarii, „din oricare lege ar decurge, și din orice altă dispoziție regulamentară“. Pentru a se preîntâmpina confuziuni va fi necesar să se arate din parte chemată, au-

tentică, care anume dispoziții din Legea Vânatului sunt abrogate. Dacă d. e. suntem de acord, că Art. 55, privind taxele pe câini nu mai poate fi aplicat, socotim, că dispozițiile Art. 32, 33 să rămână în ființă, și în ființă rămân și celelalte restricțiuni cu privire la felul cum pot fi folosiți câinii de pază și ciobănești (cei dinții nu pot fi duși de stăpânii lor la câmp, când iasă la muncile agricole); jueul obligator pentru câinii ciobănești, etc. etc.). Altfel, iar legaliza abuzul, și minimala taxă ce s'ar încasa ar fi un pașaport pentru stărpirea vânatului din partea câinilor... „înregistrați”.

5. Art. 54 citat mai sus obligă pe proprietari să-și ucidă câinele și numai dacă e bănuț de boală, pe când proprietarii altor animale în asemenea caz au numai îndatorirea izolării animalului suspect. Bietul câine bănuț de turbare are o singură șansă... legală: să muște pe cineva. În acest caz „se va putea pune sub observație, până la confirmarea sau înlăturarea bănuțului”. E o inadvertență, care va trebui să fie eliminată prin dispozițiune regulamentară.

Socotim, că regulamentul legii — poate sub influența și a unor sugestii pe care le vor da cercurile și organele de conducere a vânătorii — va fortifica eficacitatea legii, și va înlătura unele nepotriviri sau lacune, dintre care am amintit câteva.

„C”.

II.

O datorie

Am văzut Valea Cernei cu mai mulți ani înainte. Mi-a plăcut nespun de mult minunata stațiune balneară plasată atât de armonic în mijlocul unui cadru care a acumulat acolo toate frumusețile naturii. Climă dulce ferită de vânturi aproape tot anul, alee nesfârșite pe ambele maluri de stânci prăpăstioase ale văii și o variație de peisagii cum nu se mai întâlnește. Când mergi cu ochii în jos te crezi undeva aproape de malul mării, iar când ridici privirea te pomeniști în înălțimile ghetarilor din Alpi. Și acestei panorame unice îi dă viață râul minunat ce se rastogolește din depărtări mari în valea strânsă între stânci. M'am gândit că acele izvoare termale n'ar avea efectul tămăduitor cunoscut în lumea întreagă, dacă ar fi răbufnit în altă regiune decât aici.

Anul acesta am văzut iarăși Valea Cernei. Dar de astă dată am văzut-o cu ochiul de pescar, fiindcă între timp m'am molipsit deabinelea de aceasta patimă minunată. Totul mi s'a părut schimbat acum. Înainte mi se părea că toată regiunea, toți munții cu râul și stâncile s'au pus în slujba minunii ce iese cu vaporii și clocot din adâncul pământului: în slujba băilor. Acum mi se părea că tot ce văd în jur, apa ferbinte ce iese din pământ, munții prăpăstioși și toată natura este doar un decor al unei alte minuni: al Cernei.

Am trecut de câteva ori în sus și în jos și n'am putut să îngân decât două cuvinte: „Ce minune!”. Un debit de apă afară de seamă de bogat, chiar și acum când urmele secetei de vară a redus bogate ape la fire să le treci cu piciorul. Apă clară, cristalină, cu o nuanță de culoare verde-albastru cum nu am mai văzut, decât odată pe Valea Lotrului. Iar locuri de lansat musca — la fiecare pas. Parcă mâna iscusită a unui pescar a așezat fiecare piatră și stâncă, să se afle pretutindenea loc de refugiu pentru pești și loc bun pentru pescar.

În entuziazmul ce m'a cuprins am sărit din piatră în piatră până în dunga apei și mă așteptam să văd roiri de păstravi sau lipani în fugă din fața dușmanului. Dar apa a rămas liniștită și oricât am iscodit adâncimile cristaline mi se părea că am întârziat. Trebuia să viu în explorare cu mulți ani înainte, când această apă a fost raiul păstrăvilor, lipanilor și chiar și al loștrițelor. Azi, o apă pustie. Doar câte un clean murdar se lăfăiește în ea.

Dar am crezut că mă înșel. N'o fi timpul potrivit în luna Decembrie să cauți peștele în apă. M'am adresat deci mecanicului uzinei electrice, un specialist în ale pescuitului.

„Au fost, domnule, afară din cale de mulți, dar s'au isprăvit. Oricât de mulți să fi fost, n'au putut mulțumi toată lumea. Și când n'a mai mers cu undița, a mers cu pleasca, cu dinamita și cu lipanul-otrăv. S'apoi s'au isprăvit”.

N'am putut să cred. Nu se poate ca în această apă

să se fi pustiit pentru totdeauna păstrăvul. Această apă e pusă aici din voința lui Dumnezeu, ca aici să rămână sămânța lor cea depe urmă.

„Așa a fost să fie... dar s'a isprăvit”.

Am plecat mahnit acasă și nu am mai putut scoate un cuvânt. Mă frământa gândul cum s'a putut distruge o comoară atât de scumpă. Și atunci mi-a venit în minte strigătul de alarmă al domnului Brătescu-Voinești. Odi-noară nu l-am înțeles, azi îl înțeleg și mă doare.

Dar un lucru nu înțeleg nici acum. Cum de s'a mulțumit domnul Brătescu-Voinești să lupte pentru păstrarea acestui raiu numai cu peana? Pentru ce nu a plecat pe Valea Cernei cu băta — în loc de undiță și să fi znopt în bătaii pe ticăloși cari au batjocorit creațiunile frumoase ale naturii. Ar fi făcut o faptă plăcută lui Dumnezeu întru apărarea creațiunilor Sale și plăcută și nouă oamenilor iubitori de dreptate.

După ce m'am liniștit puțin am eșit să examinez apa din nou. Nu mă puteam împăca cu gândul că a fost exterminată din această apă și sămânța păstrăvilor. Am aflat deci, că au mai rămas mici resturi de păstravi, și ici-colea se mai prind și câțiva lipani. Se vorbește, că în depărtare mare — aproape de izvoarele Cernei — s'ar mai găsi și ceva rămășițe de loștrițe.

Oricum ar fi, pescarii și în prima linie Direcția Economiei Vânatului au o obligație. Valea Cernei trebuie salvată! Dacă mai e urmă de salmonizi acolo trebuie ocrotiți și sporiți, iar dacă sălbătăcia trecutului a pustiit cu desăvârșire apa, trebuie repopulată.

Iată ce propunere aș avea de făcut.

Valea Cernei să fie arendată pe o perioadă lungă Direcției băilor Herculanene. Ministerul Sănătății să bugeteze pentru acest scop un șef-pescar priceput și 3-4 paznici. Direcțiunea băilor să pună în stare de funcționare *clocitoria* care există și care cu cheltuieli minime poate fi reparată. Pentru ca Direcțiunea băilor să poată avea o îndrumare tehnică în cece privește organizarea și exploatarea acestui bun, credem că ar fi nimerit să se institue o comisie de colaborare din care să facă parte un delegat al Direcției Economiei Vânatului, directorul băilor, un delegat al Institutului de cercetări piscicole și 2 sau 3 persoane cu autoritate din lumea pescarilor sportivi.

Comisia de colaborare are obligația de a stabili la începutul fiecărui an programul de activitate. Acest program se prezintă Ministerului Sănătății pentru aprobare. Programul aprobat de Minister se execută de Direcția băilor sub supravegherea și îndrumarea periodică a membrilor comisiei. În sezonul de pescuit Direcțiunea băilor va elibera autorizații de pescuit după un program și detalii stabilite de comisie.

Sunt sigur că dacă munca va fi bine organizată, și mai ales dacă *clocitoria* va funcționa în bune condiții Valea Cernei va căpăta iarăși viața din trecut. Alături de bolnavii cari vin să-și caute vindecarea în apele miraculoase ale băilor, se vor strecura din an în an tot mai mulți pescari sportivi să-și afle lecuire de zbuciumul și zgomotul vieții — lângă apele cristaline ale Cernei. Și faima băilor Herculanene va trece încă odată granițele țării, de astă dată chemând alături de suferinzi și pe celace vreau să guste din bucățica de raiu scăpată pe pământ.

Dr. I. C.

III.

Cu glonț sau cu alice?

Cartea clasică a vânătoarei la câprioari a scris-o Friedrich von Gager: *Birschen und Böcke* (Editată la Paul Parey, Berlin, ediția III-a).

Nu credem că vreodată s'ar găsi un autor, care despre această temă ar reuși să scrie un tratat de o valoare mai mare, — ca acest cel mai perfect cunoscător al materiei.

Legea noastră prevede că *cervus capreolus* poate fi împușcat numai cu glonț, din țeava ghintuită. Prevederile legii sunt foarte frumoase, foarte corecte din punct de vedere vânătoresc, dar chestiunea are atât un *da* precum și un *ba* și îmi pare că, legiuitorul n'a fost un perfect cunoscător al materiei. Suntem perfect de acord cu dispozițiile legii când ordonăm întrebuintarea țevei ghintuite la țapul roșu și la câprioara la vânătoarea la pândă și la dibuit, dar cum se prezintă chestiunea când câprioara urmează să fie împușcată la goană?

Drept vă spun că, trec prin mine friguri când cu o-

Bocet.

cazia unei goane aud focul unei arme moderne ghintuită, folosirea căreia numai în anumite ocazii o găsesc admisibilă cu ocazia vânătorilor cu goana. Am ieși din temă, dacă am intra în analiza și discutarea acestor ocazii.

Tema noastră de azi ar fi: *este admisibilă și corectă sau nu împușcarea căprioarelor cu alice?*

Răspunsul pe care îl dau e: **da în anumite ocazii.** Mă refer la cele afirmate de Baronul Gagerl pe pagina 144 a volumului citat:

„Recunosc că, în revierul patriei mele propriu zisă, unde glonțul nu totdeauna găsea un drum liber și foarte ușor putea să se schimbe direcția traiectoriei, mulți țapi am împușcat cu țeava lisă a armei mele veche, combinată (arma combinată cu două țevi, adică una lisă și una ghintuită). N'am folosit alice pentru iepuri, ci de un număr de alice, care în Germania s'ar numi într'un mod sfidător poșuri, pe când în Austria sunt numerotate cu O. (Observația autorului: Nr. O austriac=5,5 mm.). O încărcătură normală a calibrului 16, — 28 grame — cuprinde exact 40 de alice, din care țeava aceea minunată la 50 pași (1 pas=75 cm., 50 pași=37,5 m.) niciodată n'a tras mai puțin decât 25 bucăți în trupul unui căprior.

Natural că țapul a căzut ca atins de trăznet, fără a se mai mișca. Nu era admis să trag la o mai mare distanță, dar nici n'am făcut-o. Când puteam să trag cu glonț în condițiuni bune desigur că am preferat. În total am împușcat cu țeava aceea rar de găsit, cu alice Nr. O, 16 țapi la dibuit și niciodată n'a fost necesară căutarea vânatului împușcat. Mai târziu am împușcat cu alice, din alte arme, încă șase țapi. Desigur că niciodată n'aș folosi alice de 3,5 mm. Acoperirea, chokul nervilor, paralizarea etc. etc., mai ales *acoperirea* sunt chestiuni frumoase, dar trebuie să aibă și esență. Tevi, cari produc o îngrămădire atât de adunată a alicelor, sunt cam rar de găsit. Eu am încărcat numai pulberea cu fum, austriacă Nr. I,

4,25 grame și cartușele totdeauna le-am încărcat eu personal“.

Așa spune autorul, care este o autoritate recunoscută și în domeniul *Armament și Balistică*.

Ce spun experiențele balisticeanului austriac Rudolf Kühn? (Volumul *Schrotschuss und Schrotpatrone*).

Calibrul 16, încărcătura compusă din 2,2 grame de pulbere fără fum austriacă și 30 grame de alice. Distanța 35 m., țibla Neumannswalde, cercul exterior având un diametru de 75 cm., cel interior de 37,5 cm.

Cu alice de 4,5 mm.: total conține 49 alice, cel interior 22 alice, adică total 74%.

Cu alice de 5 mm.: cercul total conține 39 alice, cel interior 15 alice, adică total 72%.

Pentru doborârea unui țap sau a unei căprioare la 35 m. *suprasuficient*, bineînțeles în mâna unui vânător corect cumpătat și echilibrat în acțiunile sale, adică care niciodată nu hazardează.

Eu găsesc *suprasuficient* alicele de 4,5 mm. Baronul Gagerl nu motivează, de ce preferă alice de 5,5 mm. Astfel presupun că din motivul că, arma lui dădea focul cel mai bun întocmai cu alice de 5,5 mm.

Deoarece Baronul Gagerl vorbește despre calibrul 16, am găsit necesar eu să arăt părerile balisticeanului Kühn tot referitoare cu acest calibr, deși numai cu alice de 4,5 și de 5 mm.

În concluzie: *Din punct de vedere vânătoresc și din punct de vedere balistic împușcarea țapilor și căprioarelor cu alice de 4,5—5—5,5 mm. până la 35 m. este perfectamente admisibilă și corectă. Este de preferat, deoarece focul cu alice nu învoacă riscul pe care îl are fiecare foc din țeava ghintuită, mai ales cu un cartuș modern, — proiectilul căruia zboară până la 3—4 km. și este incalculabil unde va cădea.*

Alice de 4,5 mm reprezintă numărul maximal, pe care le-am întrebuințat eu personal la vânătoare. Pe vremurile dinainte de 1918 nu o singură căprioară am împușcat cu aceste alice.

Legea admitea împușcarea căpriorilor etc. etc. cu alice, iar proprietarii terenurilor de vânătoare, din motive bine justificate, pretindeau împușcarea cu alice, strict interzicând — din motivele siguranței participanților, go-nașilor și a împrejurimii — împușcarea lor din țeava ghintuită cu proiectil unic, adică cu glonț.

Tempora mutantur, dar am rămas cu această părere și până astăzi. În legătură cu această temă să analizăm și tirul cu diferite proiectile din țevi lise, precum și cu poșuri.

Decretul lege asupra portul și vânzării armelor, precum și regulamentul legii impun anumite restricțiuni referitor la posedarea și portul armelor ghintuite. Astfel de permise eliberează numai Corpul de Armată sau Comandamentul Teritorial. Adică, permise speciale, care nu se acordă oricui, și — dacă cineva a obținut un permis de a purta arme de vânătoare de alice, acest fapt nu formează niciun precedent, care ar îndreptăți și la obținerea unui permis de a purta arme ghintuite (carabine de vânătoare) sau arme combinate, care au țevi lise și ghintuite.

Vânătorii în cauză pot să tragă la distanțe modeste și din țeava lisă cu un proiectil unic, de ex. Brenneke sau

Stendebach-Ideal, dar și cu un glonț sferic, adică glonț rotund, bila de plumb. Și din țeava cu choke bore se pot folosi astfel de proiectile, dacă proiectilul uns cu seu sau cu vaselină, fiind împins cu o vargă curățitoare trece ușor prin canalul, respective prin gura țevei. Confecționarea cartușelor acestora este foarte ușoară.

Vom folosi numai pulbere cu fum, marca Făgăraș, la cal. 16 luând 4,5—5 grame, la cal. 12, 5,5—6 grame de pulbere, peste care punem o bură gresată de păslă, iar pe aceasta proiectilul bine uns cu seu topit, sau cu o unsoare făcută din 6 părți de seu și 4 părți de ceară galbenă, veritabilă de albine. Pe proiectil nu mai punem bură, ci sertizăm tubul.

Cu astfel de proiectile putem trage la 35—37 metri, nimerind cu o precizie apreciabilă un cerc de 30 cm. diametru, în raport cu calitatea de tir a armei.

Proiectile Brenneke, Stendebach sunt astăzi enorm de scumpe și mai ales cartușele originale încărcate cu astfel de proiectile.

Observ că țevi cu foraj „Paradox” adică țevi lise, ghintuite numai pe lungimea chokului la gura țevei, adică pe o lungime de 4—5 cm. tot intră în categoria țevelor ghintuite, deși au un calibru de 16, 12, adică de 17—19 mm.

Tot în legătură cu restricțiunile impuse de lege, referitoare la posedarea armelor ghintuite, devine o temă actuală și chestiunea tirului cu poșuri.

W. W. Greener afirmă că, cu poșuri din care 3, 4 sau 5 formează un strat compact în cartuș, se poate obține un tir foarte bun, dacă arma are un foraj potrivit, și se poate obține un tir bun până la distanța de 90 yarzi. Afirmă că, eu personal nu am pomenit niciodată astfel de arme, dar am avut armă — cal. 12 — cari 80—90% a poșurilor aflate în cartuș le plasa într-un cerc de 37,5 cm. (cercul interior al țiblei Neumaunswalde) diametru, la 20, chiar și până la 25 metri. Având în vedere dimensiunile toracelui unui mistreț, unui lup sau chiar al unui țap sau căprioară, o armă care are acest tir, va putea doborî în bune condițiuni vânatul respectiv. Bineînțeles că, vânatul trebuie să cunoască bine calitățile de tir ale armei sale și necondiționat trebuie să respecte distanța, fără a hazarda măcar cu un foc.

Natural că foarte puțini dintre vânători au o stăpânire personală atât de dezvoltată, și nici nu vorbesc despre acei cari sunt lipsiți de corectitudine.

Noi vorbim despre arme cărora forajul este făcut pentru tirul cu alice. Dar trebuie recunoscut că dacă forajul lis este făcut *ab ovo* pentru tirul cu poșuri sau cu proiectile sferice, atunci se poate obține un tir și mai bun. Adică renumitul armurier englez W. W. Greener are perfectă dreptate când pomeneste de tiruri cu poșuri utile la așa mare distanță.

Trebuie remarcat că, astfel de foraje lise speciale de obicei au un tir foarte bun și cu alice.

Lt. Colonel Schneider-Snyder Roland

IV.

Otrăvirea lupilor

Alarma dată de revista „Carpații” în numărul trecut e una cu totul intemeiată. Păcat, că e cam târzie, și că de sigur „cei în drept” vor veni cu îndrumări — dacă vor veni — ca și carabinieri lui Offenbach, sau ca pompierii voluntari: după ce casa a ars până la pământ.

În Februarie, când pot apărea șirele aceste, a cam trecut vremea otrăviturii la lupi. Zăpada e de obicei mare prinde poșhiță, care susține greutatea lupilor, și afundă căprioarele și cerbii care umblă pe copite mici. Deci lupii pot prinde ușor prada lor vie, și nu se prea ating de nada otrăvită. Totuși socot util, să dau unele îndrumări referitoare la otrăvire, arătând metoda cu care eu am avut cele mai bune rezultate.

Trei sunt condițiunile reușitei: Lupii să găsească hoitul otrăvit. Lupii să nu se sfiască a se atinge de el. Otrava să fie cu efect.

1. Hoitul nu va fi pus la întâmplare, oriunde. De sigur, că, dacă găsim un hoit făcut de lupi, îl vom otrăvi pe acesta, lăsându-l la locul lui. Lupii aproape sigur se vor întoarce la el, și îl vor ataca cu puțină bătaie de cap. Altfel hoitul îl punem în potecile lupilor, în trecătoriile lor obișnuite, și cunoscute de vânătorii localnici. Sunt de preferat culmile, trecând lupii cu predilecție pe acolo, și apoi ducând vântul mirosul unui hoit așezat în culme, până la mari depărtări.

Asigurăm găsirea hoitului, făcând dără. Intestinele și celelalte măruntae, pe cât posibil însăngerate, ale animalului de hoit le legăm pachet, cu ajutorul unor frânghii, sârme etc. Apoi le țărăm după noi, cu ajutorul unei funii mai lungi. Dără va pleca dela hoit, va face unul sau mai multe ocoale cât se poate de largi, ca de fiecare dată să se întoarcă la hoit. În felul acesta, ori pe unde ar trece lupii în împrejurimea aceea, dau de dără, și fie că o dau pe aceasta în dreapta, fie în stânga, ajung la hoitul otrăvit. Având a se face distanțe mari, apoi fiind greu să tragi dără prin zăpadă, — dar mai ales din motivul, că lângă dără de intestine nu e iertat să simtă lupii și mirosul omului, — e foarte de recomandat, necesar chiar, ca dără să se facă trăind nada din șea. Călar, într-o după masă vom parcurge cercuri suficiente pentru un hoit. În dără putem pierde ici, colo, câte o bucăică de carne, pe care pe cât posibil nu o atingem cu mâna, ci o scoatem cu ajutorul unor bețișoare de lemn.

Dără bună la lupi se face și cu un câine mort, spin-tecat, și pârliț o leacă în pară de foc.

2. La locul hoitului să nu lăsăm urme, pe care le-ar putea recunoaște lupii. Cu ochii nu ne vor recunoaște ei urma; cu atât mai precis ne o vor mirosi. Deci înainte de toate să evităm să lăsăm în preajma hoitului obiecte sau resturi, care își păstrează mirosul, și ne-ar trada (mucuri de țigară, resturi de mâncare, bucăți de haine etc.). Urma piciorului se șterge de miros cam în 4—6 ore. De aici urmează, că așezarea și apoi controlul hoiturilor să îl facem totdeauna între orele de dimineață și ora 12 din zi. În vremea aceasta nu vin lupii, ca să fie speriați, iar până se lasă seara cam se șterge mirosul urmelor.

Am citit nu de mult într-o revistă din străinătate o metodă, prin care s'ar însela bănuiala și sfiala lupilor. O redau aici, fără să fi avut încă ocaziunea să o încerc. Cel ce o recomandă, afirmă că e una foarte ducătoare la scop, oricât de grotescă ar pare ea: Ducem la locul destinat otrăvirii un cal sau un măgar orb. Trebuie să fie orb, ca să nu se poată îndepărta, deoarece acel animal de sacrificiu are să rămână în viață, nu va fi ucis de om... ci de lupi. De gătul victimei atârnam un clopoțel, care să atragă de departe atențiunea lupilor. Apoi, legăm de coada calului coapsa de cal, de cerb, etc. dinainte otrăvită. După auzul acestei metode, lupii vor uide calul sau măgarul, și în ospățul lor negreșit vor mânca și carnea otrăvită, legată de coada victimei, pierzând ei orice sfială și teamă. „Am vândut-o cum am cumpărat-o” — cine va încerca să ne spună ce rezultat a avut.

3. Al treilea lucru principal e ca otrava să fie cu efect.

Întâi și întâi: otrava să fie bună, adică să ucidă, cât se poate de repede.

Otrava îndeobște utilizată e stricnina. Se recomandă mai mult stricnina nitrică. Acum se cunosc marile desavantajii ale acestei stricnine: Se oxidează ușor, prin ce își pierde mult din efectul ucigător. Dacă e expusă alternativ la îngheț și la desghet, de asemenea își pierde efectul. Umezeala în general o strică.

Recomandabilă e stricnina pură. Aceasta nici nu se oxidează, și nici nu se alterează în urma influențelor amintite. Stricnina pură ajunge în comerț în două forme: în cristali și în pulbere. Bună e cea pulbere, absorbindu-se mai rapid în corpul lupului. Dacă nu găsim decât cristalină, să o măcinăm perfect — mai bine să cerem unui farmacist să ne facă acest serviciu, pentru a evita posibile accidente derivând din neîndemânarea noastră etc.

Metode de otrăvire sunt multe, toate și laudate și contestate.

Dacă otrăvim hoit întreg, să procedăm în felul următor: facem în carnea hoitului tăieturi adânci. Cu ajutorul unei pânii de hârtie presărăm pe fundul tăieturii, dealungul ei, în grosimea unui chibrit, praf de stricnină, — apoi lăsăm să se apropie la loc cele două buze ale tăieturii, îngropându-se în adânc otrava. Unii mai fac un preventiv: după ce au făcut tăietura, cu ajutorul unui fier roșu îi ard fundul. Prin aceasta se formează o crustă uscată, care ferește de umezeală stricnina.

Alții preferă metoda otrăvirii unor bucăți mai mici de carne („jumări”), fie în forma lor naturală, fie tocate, și refăcute în formă de chiftele. În aceste bucăți se așează apoi otrava. Dar nu liberă, ci așezată înainte în capsule de ceară și stearină. Metoda aceasta are avantajul că lupul înghite bucata de carne, fără să simtă amăreala otrăvii, că bucățile de carne pot fi adunate și nimicite mai ușor, după ce trece otrăvirea, sau chiar în fiecare dimineață. Desavantajul e, că de multe ori lupul înghite din-

Neîncredere.

tr'odată carnea, capsula ajunge în stomac întreagă, și se topește sau se sfărâmă târziu, căzând lupul cine știe unde.

În concluziune: sunt anume reguli de bază pentru otrăvirea lupilor. Micile nuanțe de procedură își au și ele însemnătatea, dar de cele mai multe ori sunt trecute prin ceea ce are un atât de mare rol în întreaga activitatea vânătoarească: norocul sau nenorocul.

Rămâne cert: singura cale serioasă pentru combaterea lupilor e otrăvirea lor intensă. Făcută sistematic, permanent, cu normală grijă, duce la rezultat... chiar dacă lupul cade departe, și nu e găsit de vânător. Efectul bun pentru vânatul util îl avem și atunci.

Moș Toma

V.

Cum putem lecuî pomii roși de iepuri?

Am petrecut cu multă atențiune articolele și dispozițiunile autorităților, care s'au ocupat cu chestiunea pagubelor cauzate de iepuri, în iernile grele. Nu vreau să intru în discuțiunea care socot că a lămurit deja această problemă: nu iepurii sunt de vină, ci gospodarul neglijent, care nu își protejează pomii cu mijloacele atât de simple și de ieftine, care îi stau la îndemână. Vreau să artă aici celor ce din neglijența lor, sau din întâmplare (de ex. s'a desfăcut o manșetă protectoare, și iepurele a putut ajunge să roadă coaja) au suferit o asemenea pagubă, mijlocul de lecuire a pomilor roși. De obicei gospodarul, când, primăvara, a văzut pomul ros de iepuri, — poate ros jur-împrejur, lipsind pe un inel coaja cu desăvârșire — du-păce și-a ușurat sufletul cu injurături inutile și s'a plâns împotriva iepurilor, a luat toporul, a tăiat pomul „pierdut” și l-a pus pe foc. Rău face astfel! Pomii roși de iepuri, chiar dacă sunt „inelati” jur-împrejur, nu sunt încă pierduți, și dacă facem cu grijă ceea ce recomand aici, cel puțin 80% din ei vor fi salvați, și perfect vindecați. Am învățat aceasta dela tatăl meu, dela care am moștenit nu numai întinse livezi de pomi, ci și pasiunea de pomi-

cultor, — și după ce a practicat-o el cu succes, am avut ocaziune și eu să constat, că e foarte folositoare.

Iată cum procedăm:

Metoda pornește din străduința de a face posibilă funcțiunea cu toate că aceasta e întreruptă, total sau în parte, prin locul rozăturii de iepure. Prin coaje circulă seva pomului. Fără posibilitatea acestei circulațiuni, pomul se usucă.

Îndată ce e pe trecute iarna, și am constatat pagubă de iepure la vre-un pom, trecem numai decât la lecuirea lui, încă înainte de a se fi pornit zeama pomului. Luăm fâșii de hârtie sugativă (zbeutoare) de calitate bună, adică de ceea care suge bine umezeala, — și le potrivim aceste fâșii atât de late, încât nu numai să acopere partea roasă, ci să treacă din jos și deasupra părții vătămate, încă cu 4—5 cm. Bandajem apoi locul rănit cu fâșia de sugativă, învelind de trei ori în jurul pomului, și luând seama, ca marginile să fie așezate — sus și jos — pe coaje sănătoase. Legăm apoi bandajul de hârtie sugativă cu rafie (sau cu fibre de teiu etc.), strâns, atât la mijloc, cât și la cele două margini care ajung la coaja sănătoasă. Hârtia sugativă trebuie să stea cât mai bine lipită de trunchiul pomului. Peste acest bandaj de hârtie, lipim un strat de lut, gros cam de două degete. Lutul ni-l preparăm dinainte, bine înmuiat, ca să fie plastic, să se lipească bine deasupra hârtiei. În sfârșit, peste stratul de lut bandajăm cu ceva cârpe, (de ex. saci vechi, răi), și aplicăm o legătură bună, cu sârmă, sfoară tare, etc.

Spre mirarea noastră vom observa, că mugurii pomului se umflă, frunzele cresc, florile răd, fructele se coc.

Care e mecanismul acestui leac? Hârtia sugativă, prin capilarele ei, asigură circulația sucului, ducându-l dela o margine a coajei rănite, la cealaltă. Stratul de argilă scutește de uscarea locul rănit și hârtia sugativă, asigurându-i funcționarea. Iar bandajul de zdrențe menține argila, pe care altfel al spăla-o ploile, ar crepa-o soarele.

Ceeace e bine, mai ales, e împrejurarea, că prin acest fel de procedare nu numai se menține în viață pomul, ci se asigură și vindecarea lui. Subt hârtia sugativă începe refacerea coajei, și până toamna — dacă leziunea nu e din cale în afară mare — cele două buze ale ranei se apropie, se împreună, rana se vindecă.

Tratate în felul acesta, rozăturile, în care lemnul nu e golit de coaje jur-împrejur, se vindecă fără greș, cu desăvârșire toate. Cele, unde inelul ros e complet, se vindecă aproape toate. Procentul de insucces îl dau pomii, care sunt roși la diferite înălțimi, jur-împrejur, și unde buzele coajei sănătoase sunt foarte departe deolaltă. Dar deoarece și în cazurile cele mai urâte e un mare procentaj de vindecare, nu e permis, să lăsăm nelecuit nici un singur asemenea pom, oricât ni s'ar părea de neverosimilă tămăduirea.

Nu pot îndemna îndeajuns pe proprietarii de livezi de pomi, să-mi urmeze sfatul. Evită prin aceasta multă pagubă și scârbă.

Iar — și acum vorbește vânătorul din mine —, dacă se va mai găsi gospodar, care să nu-și protejeze toamna pomii, și care apoi, dacă din orice motiv ar suferi totuși daună de iepuri, primăvara nu și-i va vindeca: să aibă pagubă! Cine e neglijent, nu are dreptul să se plângă de dauna născută din neglijența lui!

Un Pomicultor-vânător

Dansul licuricilor

Călătoream cu mașina prin pasul Surducului, pe înserate. Ne prinsese noaptea, pe la mijlocul drumului pitoresc din această regiune. Era în plină vară. O ploaie căldică ne stropise drumul. La un moment dat am observat în fața mașinii mii și mii de stelute, cari sburau din direcția Vest spre Est. Surprinși de această neașteptată priveliște, am oprit mașina. În fața noastră se desfășura un tablou magic, citit prin poveștile cu zâne și pitici. Mii și mii de licurici, luminițe fosforescente, zburau prin văzduh ca în poveștile minunate ale copilăriei noastre.

Am admirat acest taboul unic, pe care pentru prima dată l-am văzut în viața mea.

Împreună cu prietenii mei apoi, am încercat să explicăm fenomenul. De unde atâtea mii sau chiar zeci de mii de licurici și unde se duceau? La ce alai de zâne luau parte? Mister.

Dr. Ion V. Todea — Orăștie

Cum am împușcat un lup

În anul care a urmat resbelul mondial, din cauza că perdusem pușca cu trei țevi, am vânat cu una cal. 20.

Să știa că într'un zăvoi de pe malul Siretului, la Hălăucești, sunt șase lupi; am făcut acolo o vânătoare pentru ei. Vânătorii s'au postat dela câmp până la malul Siretului, tăind zăvoiul în două; eu eram al treilea dela margine; în fața mea era o mică poiană.

Când a început bătaia, lupii au venit pe malul Siretului la vânătorul postat acolo. Nu a avut destulă răbdare; a tras fără să cadă nici unul.

Lupii s'au întors spre gonași, dar aceștia i-au silit să se întoarcă iarăși spre vânători. Un lup a căzut sub patru focuri a doi vânători; doi în care s'a tras au forțat, unul a venit la fiul meu care era încă copil. A tras cu pușcuța lui cal. 24 încărcată cu poște de 3 la rând, care toate au mers în lup, după cum s'a putut cunoaște de pe omăt. Din cauză că se aștepta un porc, fiul meu avea în stânga un glonte. A tras cu el în lupul care stătea jos, dar l-a greșit. Lupul s'a sculat și a plecat mergând greu. A fost furat de gonași... Unul a scăpat lângă vecinul meu și cel din urmă a venit spre mine. Când a ajuns în poenița din fața mea, am tras cu poște de 3 la rând la cal. 20. La focul meu, a sărit în sus apucând cu gura în vânt, dar nu a căzut. Vecinul meu din stânga l-a greșit cu amândouă focurile. Lupul a trecut între noi, am tras cu glonte greșind și eu.

Când m'am dus la locul unde am tras focul întâi, am găsit pe omăt urmă de două poște, prin urmare lupul avea șapte în el. A fost găsit mort aproape, la șaptele noastre.

Avea în adevăr șapte poște în corp.

Era destul de mare căci a cântărit 42 kg.

Dacă socotim căzut și lupul fiului meu, ceea ce este sigur, iar din acei trei în care s'a tras cred că au căzut doi, ar fi căzut în total 5. Cred că așa a fost căci după o săptămână făcând în același loc o goană, s'a găsit unul singur care a eșit la câmp unde a scăpat.

Această întâmplare dovedește că lupii nu-și părăsesc locul dacă a căzut bătrâna.

Un Moldovan

Căinele nimănui

Pe spate și pe coaste avea un păr sur roșcat, culoare murdară, care devine alburie pe pânțele, și la gât e întreruptă de un guler alb, lat de o palmă. Această culoare roșcată, apoi coada lungă stufoasă și urechile scurte, ascuțite aduc tare a vulpe. Dacă însă îi observăm felul de a fi, vedem, că nu numai la exterior seamănă cu vulpea, ci se apropie de aceasta și în ce privește istețimea și șiretenia. Nimenea nu i-ar putea reconstitui genealogia, — dar tare înclin a crede, că între strămoșii lui trebuie să fie multe vulpi.

Nu știu cum a ajuns în sat. Atâta am aflat, că i-a murit și stăpânul și stăpâna, și căinele a rămas stingher fără om, și a fost silit să-și agonisească singur traiul. Așa se vede, că acest câine a știut să-și găsească ceea ce e de trebuință pentru o viață de câine, — poate și mai mult, — deoarece nu arăta slab și jigărit, dar era bine în carne, și de sigur că era... invidiat de mulți câini îngrijiți de stăpânii lor. Așa e și cu oamenii: cei ce sunt nevoiți să-și agonisească singuri traiul, încearcă să găsească din belșug, și se fac luntre-punte să și-l îndulcească. În schimb cel ce primește deagata de pe masă străină, trebuie să se mulțumească cu ce îi cade.

La început, după ce i-au murit stăpânii, s'a mai îndurat câte un vecin să-i arunce peste gard din vreme în vreme câte-o coajă de pâine uscată, vre-un oscior de pui, o bucată de mămăligă veche. Dar și cea mai bună inimă se plictisește de cerșetorul de fiecare zi, și dela o vreme în locul osului de ros a început a primi pietre și coada măturii.

Timp îndelungat și-a ținut cotlonul sub coșerul de porumb din un colț al curții. Acolo avea pace, până la un timp. Fiindcă luase prostul obicei de a-i place ouăle de găină. Și le oblicea oriunde le puneau găinile vecinilor până la a zecea casă. În fiecare zi își făcea runda după ouă, și dacă în vre-o curte era zărit și alungat, iar în ceialaltă, găina încă nu apucase a se ușura de ou, tot reușea să adune două-trei. Apoi fura totul pe ce putea pune gura. Dela o vreme a simțit, că nu mai are rămânere în acel sat al fără-

delegilor lui și a dispărut. Din vreme în vreme am mai auzit de el, tot în legătură cu vre-o crimă de acest fel.

Intr-o dimineață îl văd în grădina vecinului. Stătea pe burtă și rodea ceva. Mi-am dat seama, că nici aici nu va fi agonisit pe cale cinstită, — totuși nu am strigat vecinului, — doar acesta era un om bogat și imi era milă de câinele hoinar. Da altădată l-am zărit trecând pe dinaintea porții mele. Era năcăjit, mergea cu capul în pământ și nu punea pe pământ piciorul drept de dinapoi. L-am strigat, — voiam să-l fac să vie să-i dau ceva de mâncare. Câinele — pe semne cu... conștiința încărcată — cum a auzit glas de om către el, a tulit-o cât putea de tare pe cele trei picioare tefere.

Intr-o zi soția mea a copt pâine. Una dintre pâini nu s'a copt deplin, și de aceea a mai lăsat-o în cuptor. Cuptorul de pâine îl aveam într-o mică căsuță de scânduri din curte. Nu a încuiat ușa acestei căsuțe; oamenii din satul nostru nu prea fură. Până a doua zi dimineața se va coace bine și această pâine, și nici nu se va arde, doar cuptorul e bine răcit.

A doua zi dimineața găsim ușa remizei larg deschisă, ușa cuptorului deasemenea deschisă, — pe jos un sfert de pâine roasă, și multe fărâmituri. Am întrebat pe soția mea, și ea m'a asigurat, că deși nu a încuiat cu cheia, dar a închis ușa căsuței, cu zarul. M'am gândit că va fi intrat vre-un om, va fi lăsat ușa deschisă și a intrat câinele. Dar chiar a doua zi am constatat, că ușa a deschis-o câinele.

M'am așezat la pândă, la îndemână cu un ciomag sănătos. Credeam că ne caută vre-un hoț, — dar mă gândeam și la un câine-hoț, — și eram hotărât să-i măsur spatelul, și unuia și celuilalt.

M'am tras în un capăt al târnațului din fața casei, ascunzându-mă după un lădoi în care țin bucatele. În cealalt capăt am pus o vadră cu resturi de mâncare, că dacă va fi câine oaspele, să se îndemne să-mi vie în apropiere.

Pânda nu mi-a fost lungă. Deodată aud, că sare ceva peste gard în curte. Recunosc câinele fără stăpân, atât de bine cunoscut, și pe care îl îndrăgisem. S'a oprit atent, apoi a început să se tragă înspre căsuța cuptorului, privind fricos când în dreapta, când în stânga. Se ridică frumos pe picioarele dinapoi, cu nasul ridică zăvorul. Dar nu intră. Se duce până la grajd, se uită înlături, — vine până la ușa casei, se oprește, ascultă, apoi urcă cele trei scări ale târnațului. Adulmecă vadră, merge la ea, miroasă și privește mâncarea, dar nu începe să mănânce, ci merge din nou la cuptor, intră în căsuță, cercetează locul, iasă, mai trece odată la grajd spionând. Apoi îndreptat de liniștea perfectă, vine la vadră, ia din ea o bucată de pâine și o mănâncă. Își întrerupe mâncarea, — iasă la ușă, privește în toate părțile atent, îndelungat, ca să se întoarcă din nou la vadră. Această manevră a făcut-o de mai multe ori. Trebuie să fi simțit el prezența mea, și nu era sigur de ea. Eu văzând că e „protejatul” meu, și văzând neînchipuita istețime cum a deschis zăvorul căsuței, precum și manevrele de siguranță, pe care le-a făcut, — m'am hotărât să nu-i fac nimic. N'ci nu l-am supărat, — ci aș fi voit să-i spun ceva, să mănânce hodinit acele câteva resturi de hrană din vadră.

Am stat nemișcat până s'a săturat, și a plecat — nu pe calea pe care a venit — ci prin grădină.

Cine va fi fost dresorul, care îl va fi învățat pe acest câine să deschidă cu nasul zarul ușei, și îi va fi explicat cum să cerceteze locurile, spionând unde poate să fie om primejdios pentru el?

Da! Cel mai bun dresor e pânțelele flămând și nevoia!

G. R.

Ceva despre încărcături speciale

Printr-o stranie asociație de idei, ocupându-mă cu o chestiune de balistică, mi-am adus cu duioșie aminte de Tanti Boz, cum îl poreclise cineva pe cel ce iscălește acum „Un Moldovan” și care, cam cu jumătate de veac mai înainte, se înroșea până la urechi când la întâlnirile vânătoarești din județul Roman cânta o „cantonetă” cam... „grivoise” începând cu vorbele: „Tante Rose a vu le loup”.

Eu eram mezinul acelor întruniri, „Tanti Roz” era tânăr, dar vânător consacrat și idealul la care tindeam eu.

Multe am învățat dela Tanti Roz. I păstrez și azi adâncă simpatie și-l stimez ca om și ca vânător. Dar nu acestea vreau să vă spun, ci cum se pot confecționa încă un fel de concentratoare pe lângă cele de cari ne-a vorbit „Un Moldovan” în „Carpații” No. 1/1943.

Iată cum: Intr'un tub calibrul 12, de preferință recapsulat, se toarnă o încărcătură de pulbere neagră mărită cu 0,25—0,30 gr. Deasupra pulberii se introduce o rondelă de carton lucios, cât mai subțire. Peste aceasta se introduce $\frac{1}{3}$ dintr-o bură grasă cât mai dură. Se ratează tubul la gură de 2 mm. maximum 3 mm. Nu mai mult căci ar putea deveni periculos pentru armă. — Se ia un tub de calibrul 16 vechi (tras) se ținește (sertizează) la gură cam cât a fost tivit când s'a încărcat prima dată, sau ceva mai mult. Se introduce tubul cel. 16 cu gura în jos, bine înțeles, peste treimea de bură grasă, apăsând cu un deget până la refuz. Se ratează tubul cal. 16 la așa înălțime ca tot sistemul să rămână de lungimea inițială a tubului cal. 12 sau cu maximum 3 mm. mai lung. Se introduce încărcătura normală de alice, se pune o bură transparentă sau un carton subțire pe care se înseamnă mărimea alicelor și apoi se ținește ușor de tot cu o mașină de sertizat cal. 16. Dacă încărcătura de alice n'ar umplea suficient tubul ca printr'o sertizare ușoară alicile să fie imobilizate, ar trebui să mai adăugăm în tubul 16 un tub făcut din cartă de vizită sau cartă poștală. În nici un caz nu trebuie adăugat bură.

Acest sistem de concentrator nu e permis să fie întrebuințat decât în țevile cilindrice și cu camera racordată printr'un trunchiu de con. La introducerea cartușului în armă să se observe dacă nu cumva tubul 16 s'a deplasat. Asemeni dacă o țevă fiind încărcată cu un astfel de cartuș, se trag 3—4 focuri cu țeava cealaltă, e bine de verificat dacă din cauza smunciturilor repetate tubul cu încărcătura de alice n'a fugit puțin înainte.

Acest sistem de concentrator nu are aceiași regularitate dela foc la foc ca inelul de carton recomandat de „Un Moldovan” însă concentrează mai tare decât acela și dacă e confecționat exact cum am arătat mai sus și cu alice de cel puțin $3\frac{1}{2}$ mm. niciodată nu se întâmplă să nu se deschidă și să „facă glonte”. E suficient însă a se introduce deasupra pulberii un carton prea gros sau o bură grasă întreagă ca sistemul... să nu mai facă două parale.

Am tras atât la țință unde s'au comportat bine, cât și la vânătoare foarte multe cartușe astfel confecționate. În total cred că am tras peste 100 și am scăpat mult vânat cu ele, dar am reușit, mai cu seamă la baltă, să obțin unele rezultate în adevăr extraordinare, cari, bineînțeles, mi-au făcut mare plăcere. Totuși nu pot să nu dau dreptate prietenului meu C. care spune: „Aiasta îi mai mult scamatorie decât vânătorie” și... nu recomand întrebuințarea concentratoarelor în genere, decât acelorora a căror puști sunt submediocre și sunt într'adevăr în imposibilitate de a-și procura altele mai bune.

G. d'Albon

CĂRȚI/REVISTE

Buletinul de Informațiuni al Inst. de cercetări piscicole (Ian. 1943). Remarcăm un foarte instructiv articol referitor la „exploatarea miniere aurifere și problema degradării apelor piscicole”. Autorul (N. G.) ajunge la următoarele concluziuni:

„Turbureala apelor de scurgeri dela șteampurile aurifere o formează sfărâmurile de rocă, materiale quarțoase, caolinoase, etc., care obișnuit se găsesc în toate apele curgătoare, dar prin natura lor chimică nu sunt cu nimic dăunătoare.

Dacă depunerea acestui material se face repede și în cantitate mare, poate pricinui un neajuns, fiindcă acopere fundul apei unde, după cum se știe, se găsește adăpostit tot materialul de hrană al peștilor.

Aceste depuneri repezi și cantitative se produc obișnuit pe o distanță relativ restrânsă de pe parcursul albiei râului considerat; suspensiunea mai fină se depune mai încet și se repartizează pe tot parcursul râului, dar nu constituie niciun neajuns, fundul râului nu va suferi.

Diferite specii viețuitoare care trăiesc pe fundul apei, fie înfipte în măr, fie prinse pe suprafața pietrelor, se acomodează împrejurărilor noi. Din acest punct de vedere semnalăm cazul râului din valea Abrudului; în vecinătatea șteampurilor dela Roșia Montana, depunerile cantitative de steril, am putea spune că sterilizează oarecum fundul, dar în aval, la circa 600—700 m. încep să apară sub pietre larvele caracteristice apelor bune, pentru ca mai departe, după vărsarea Abrudului în Arieș, apa acestuia din urmă, păstrând o ușoară opalescență provenită din apele Abrudului, să fie totuși de o excelentă calitate pentru prosperarea unei faune ihtiologice foarte bogate.

În concluzie putem afirma că apele scurgerilor dela șteampurile aurifere în general nu aduc nici o prejudiciere intereselor piscicole. Acolo unde evacuările se fac imediat în cursul unui râu principal, ar fi de dorit să se instaleze bazine de decantare, sterilul urmând să fie depozitat la locuri potrivite.”

G. D. arată câteva pilde asupra boalelor provenite la păstravi de pe urma împiedecării lor de a depune icrele. Se formează la ovare chiști, care produce moartea peștilor. Deci e de însemnat și din acest punct de vedere, să se asigure pe timpul boiștei pavajul spre locurile de bătae. — Bogat material informativ.

Revista Vânătorilor (No. 1—1943). „Defecte omenești atribuite vânătorului răpitor” este sugestivul titlu al unui însemnat articol datorat D-lui Prof. E. Botezat. Cu exemplificare luată din viața și idioma vânătoarească, cu pilde din scrierile unor distinși autori, de G. Nedici, arată, că trecem asupra răpitoarelor scăderi ale oamenilor, făcându-le și pe ele „păcătoase”. Așa lupul, vulpea, ursul, pe rând sunt „hoți”, „crunți”, „sângeroși”, „ucigași”. În realitate toate aceste și alte fiare rămân în ogașul destinului lor, în cadrul „eticei” lor în lăuntrul căreia au drept la viață, așa cum li-e dat să și-o agonisească. Concluziunea este, că „vânătorii nu vor urgisi vânatul răpitor, înfierându-l ca și pe niște criminali omenești”, și că opera de control, „combaterea răpitoarelor”, au să se facă fără spirit de dușmănie sau de pedepsire, ci ca o necesară acțiune pentru raționalizarea vânătoarei, în împrejurările speciale produse ale civilizației. — După o prezentare tehnică și vânătoarească a armelor cu alică cal. 8 (datorită D-lui Lt. Col. Roland Schneider-Snyder), citim cu plăcere relatarea uneia din vânătorile, ce se organizau înainte cu 40 de ani pe moșiile din Moldova ale lui Beizadea Mitică Sturza. Dl Lt. Col. D. Gall, care luase parte, copil la o asemenea vânătoare evocă din întâmplările, atmosfera, obiceiurile de atunci. Remarcăm, că rezultatul alor trei zile de goană a fost: 2 mistreți, 3 lupi, 5 căprioare, 8 vulpi și 147 iepuri. — Sfaturi practice referitoare la pânda de mistreți — date de D-l Henri Place — Roman. — În prieteneasca recensiune, pe care o face „Revista” numărului nostru 12/942 — și îi mulțumim călduros pentru bunele urări camaraderești — pare să fie o leacă de reproș în constatarea, că bucata d-lui Mihail Sadoveanu, publicată în acel număr, a mai apărut în volumul „Țara de dincolo

de negură”. Așa este. Însă lucrul își are tâlcul lui: Anul trecut (subt vechea conducere) a apărut în „Revista Vânătorilor” o poezie, care cuprindea niște foarte urite caligrafice la adresa „braconierilor”. Am arătat, că nu e bine să generalizăm; sunt și „braconieri” foarte simpatici. Ca răspuns ni s'a promis din partea D-lui V. M. director al „Revistei” o poezie de „preamărire” a braconierilor — angajându-ne noi să o publicăm. Poezia nu ne-a mai venit. Am înlocuit-o — după un sfat avut cu Maestrul Sadoveanu — cu aceea bucată, în care împrejurarea că Moș Calistru nu avea în șerpăre permisul de vânătoare și nici nu cunoștea hotarul, cu nimic nu scade încântarea și duloșia cu care citim acele minunate pagini și vedem acele imagini și întâmplări. Socotim, că cititorii au făcut legătura intenționată de noi, și... nu ne reproșează înlocuirea.

Deutsche Jagd (Nr.ii 39—44). Într-o scurtă notiță se arată cel mai bun mijloc de combatere a plagei mătelor vagabonde. Dacă le împușcăm, e aproape totdeauna scandal. De obicei aceste stricătoare circulă în apropierea satelor și stăpânii cam aud împușcăturile și observă pe cei ce „vânează” după mâțe. Apoi, dacă seara nu mai vine acasă pisica, dușmănia e gata. Mai bine e să dresăm un câine de vânătoare, să prindă, să sugrume pisicile. Se învață ușor, și o fac toți cu pasiune. O plimbare pe hotar, cu un asemenea câine, care descopere imediat „dușmanul” aduce rezultatele cele mai bune, și nu e încrestată de stăpânii mătelor trecute pe alte tărâmurile de vânătoare. — Oberjägermeisterul N. Scherping atrage atențiunea vânătorilor germani, asupra îndatoririi lor să respecte sever dispozițiunile, care asigură pe seama hranei colectivității rezultatul vânătoarei, și să nu încerce a-și mări fraudulos partea care le revine legal din vânatul dobândit de ei. Vânătoarea în vremuri ca cea de azi e un prețios element al gospodăriei publice, și păcătuiește împotriva colectivității vânătorilor, care se sustrage obligațiunilor de pradare a vânatului, tot așa grav, ca și cel ce speculează alimentele. — Într-un alt articol N. Scherping îndeamnă pe vânători să fie cu milă față de vânatul rănit. Durerea nu poate fi cruțată vânatului, dar suntem datori să i-o facem cât de mică și cât de scurtă. În special să cruțăm vânatului imobilizat prin glonțul nostru groaza de moarte, apropiindu-se de el, fără să aibă putința a se apăra. E suprema durere să-și vadă apropiindu-se dușmanul cel mai mare. La vânat mare, dacă e nevoie de lovitură de grație o vom da dela o oarecare depărtare, fără să ne apropiem așa, încât să ne poată vedea vânatul căzut. Vânatul aripat îl vom ucide sfărâmându-i capul, iar iepurii prin cunoscuta lovitură la ceafă, dată imediat, fără a da iepurele rănit pe mâna bătaiașilor, care „se joacă” cu el un răstimp. — Sunt îndemnuri, care ar trebui luate în seamă și de vânătorii noștri!

Der Deutsche Jäger (Nr.ii 39/40). Kurt Csalner din Bistrița descrie o vânătoare de urși în munții Bărgăului. Trei urși ucisi de cei 20 de vânători — între care de sigur nici un român. Români au fost gonașii, și cel dintre ei pe care un urs rănit l-a sângerat rău. Convoiul, care se întorcea în sat era unul rar de văzut, și prea frumos: „Înainte cei trei urși (duși pe pari), apoi gonașul rănit cu cei care îl ajuțau, apoi vânătorii norocoși și ceilalți camarazi de vânătoare”. Autorul nu prea înțelege de ce gonașul rănit era impresionat, doar nu avea cine știe ce răni: „o rană adâncă în umăr, făcută de ghiarele ursului, și o mușcătură în coapsa stângă”. Și apoi: doar era un sătean român, gonaș român! — Profesorul Dr. E. P. Tratz—Salzburg descrie cerbii ce se găsesc într-o pădure din apropierea Salzburgului. „Weilhartforst”, pădure izolată, în sulă. Acești cerbi sunt extrem de mici. Față de părerea altora, care îi consideră cerbi degenerați, autorul emite părerea, că acești cerbi formează o rasă aparte. Iată unele din surprinzătoarele măsuri (medii) a acestor cerbi (tauri). Înălțime 110 cm., lungime 180 cm., greutate 80 kgr., greutatea coarnelor sub 1 kgr. — De altfel acești cerbi au corp proporționat, coarne frumos arcuite.

STIRI MARUNTE

Nenumărați vânători români, scumpi camarazi ai noștri, au căzut vitejește pe câmpurile de luptă. Pe lângă cinstirea, ce se face acestor eroi ai Neamului nostru, alături de zecile de mii ce au ars pe rugul datoriei, am dori să punem cel puțin în efigie crenguța tradițională de brad pe mormintele lor.

Rugăm deci, familiile și prietenii vânătorilor care au căzut pe câmpul de onoare, să ne aducă la cunoștință numele acestor eroi. Ni se vor comunica numai cazurile confirmate începând din Iunie 1941.

Mulțumim următorilor abonați, pentru noui cititori pe care ni i-au adus:

Ing. Eugen Turnibuca, București; Dr. Ioan Bujna Nădlac; Lt. Octav Băldăcioiu, Iași; Titus Câmpianu, Uioara; I. Ciocoi, Iași; Dr. Teodor Blagi, Telenesti; I. I. Constantinescu, Târgoviște; Lt. rez. Constantin Moruzi, Brașov; Plut. Maj. N. Ursu, of. Milit. No. 122; Av. V. Constantinescu, București; Nicolae M. Constantinescu, Brașov; Dr. Prelipceanu, Craiova; Constantin Podani, Copăceni-Turda; Carol Marighetto, Piatra-Neamț; Const. C. Buink, Codăești; D. Cantemir Angelescu, București; Dr. Eugen Buttescu, Craiova.

Rugăm pe următorii abonați să ne comunice de urgență adresele lor:

Dr. N. A. Pop-Baldi, Alba Iulia.

Dr. Emil Ionescu, Măcin.

Mihai Diaconescu, Cugir.

Lucian Protopopescu, Sibiu.

Traian Costescu, Mogoșoaia.

În județul Năsăud nici un singur vânător român nu are permis de port armă și de vânătoare — în afară de câțiva paznici — țărani, angajați la societăți de vânătoare. Fără a aminti nume, ne gândim cu jale și cu indignare la acei excelenți vânători români, care prin muncă și jertfe de douăzeci de ani au creat acele neîntrecute terene, perfect amenajate și îngrijite, de unde acum sunt izgoniți. Nobletea nu se învață, și nu se trage din diplome pe piele de câine! E ceva ce vine din strămoși. De altfel, ca și pornirile sălbatece!

Am primit următorul comunicat:

„Marele Stat Major a aprobat pentru ultima oară, prelungirea valabilității vechilor permise de port-armă pentru armele de vânătoare, până la 31 Ianuarie 1943, fără nici o altă formalitate sau viză.

Cererile pentru preschimbarea acestor permise se primesc până la data de 20 Ianuarie 1943.

Până la această dată — 31 Ianuarie 1943 — urmează a se preschimba toate aceste vechi permise, cu noile formulare de permise de port-armă de vânătoare.

Pentru cei mobilizați această preschimbare se va putea face în termen de 30 zile după eliberare.”

Constatăm, că la autoritățile respective mai zac sute și sute de cereri neresolvate. Nu înțelegem, de ce nu li s'a dat rezolvarea nici afirmativă nici negativă. Stau oamenii de un an împlinit în nelămurire, și se prelungeste valabilitatea vechilor permise din lună în lună. Acum ce se întâmplă la 31 Ianuarie, cu enorm de multe cazuri, când cererile nu au fost rezolvate sigur numai din tărgănarea autorităților?

Citim în oficiosul Uniunii vânătorilor din Ungaria, „Vadászújság”, No. 15 Ianuarie un articol semnat de redactorul revistei Gyöngyös-Halászi Takács Gyula, în care propune, să se sisteze pentru timpul de iarnă goanele în pădurile în care sunt lupi. Motivează, cu aceea, că aceste

goane... deranjează lupii, și astfel, ei nu intră în capcane și nu se ating de hoitul otrăvit. În schimb goanele să se facă primăvara, când lupoacele sunt grele. Apoi spune textual: „În acest anotimp trebuiesc aranjate goanele, ca să nu poată cuibări nicăieri lupoacele, și să fie nevoite să se mute în alte ținuturi, în România”. Iată vecinul bun! Câtă noblete, câtă distincție sufletească, câtă corectitate vânătoarească se oglindește din această frază! Ce spirit înalt vânătoresc! Toate potrivite cu pomposul nume nobilitar al autorului!

Noi, modești, ne aducem aminte de felul cu am știut noi să administrăm acele teritoare de vânătoare, cum le-am ridicat, — și rămânem mulțumiți cu hotărârea — care se va împlini! — de a le reface din nou! D-l Gy.-H. T. Gy. în acele terene nu e un vecin. E un intrus în casa noastră. Deci nu-i aruncăm dojană peste gard, ci îl vom... administra în consecință.

Aflăm cu plăcere, că la conducerea ocolului silvic regal de vânătoare Chișinău-Criș s'a produs în fine schimbarea de mult așteptată. În locul vechiului șef al ocolului silvic a fost numit dl ing. Silviu Georgescu, un distins membru al Corpului Silvic și în aceeș vreme unul, care s'a interesat de aproape de trebile cinegetice. Felicitându-l călduros, îi urăm o activitate rodnică, care să refacă splendoarea vânătoarei din acel ocol. Iar în acest scop, facem un prietenesc sfat: să țină contact strâns și camaraderesc cu acele distinse persoane din lumea vânătoarească locală, care cunosc temeinic împrejurările și au contribuit la organizarea și înflorirea terenelor acelor.

Revistele de vânătoare germane, sărbătorind împlinirea vârstei de 50 de ani a Mareșalului Hermann Göring, îi arată și apreciază activitatea vânătoarească și rezultatele legii noi de vânătoare germane, creată de el. Prezentă aceste reviste imaginea cerbului capital (245,67 puncte) pe care l-a vânat Mareșalul Göring la 22 Septembrie 1942 în ocolul de vânat Rominten, fiind considerat acest excepțional cerb drept rezultat al sistemului de refacere calitativă a cerbilor, preconizat și îndrumat de amintita lege.

Citim într-o revistă cinegetică germană următorul caz interesant: Pașnicii locuitorii ai unei căsuțe dintr'un oraș de 75.000 locuitori din regiunea Ruhrului, au fost speriați într-o amiază de o... bombă, care a spart geamurile și a căzut în mijlocul casei. După prima spaimă au constatat, că aceea bombă nu era altceva decât un cocoșel de ieruncă, care a venit de undeva, din oarecare pricină, zburând drept în geam, și prin cioburile de geam în casă. Mai curios, că aceasta s'a întâmplat în mijlocul unui oraș mare, și că până la mari depărtări nu se găsesc în acea regiune ierunci.

Darea de seamă a Societății de Vânătoare Brașov, referitor la vânatul de pe terenul societății în al patrulea trimestru 1942.

Urșii din Valea Timișului sau retras în bărloagele lor deja la sfârșitul lunii Noiembrie, adică la prima zăpadă mare. La fel și în munții Ciucașului: În luna Octombrie a fost semnalat un urs în trecere prin pădurea Măeruş venind probabil dela Nord și fiind în drum spre bărlogul lui din Munții Făgărașului.

Porcii mistreți. Cu toate că avem puțini, au făcut pagube destul de mari la porumb și cartofi, din cauza, că în anul acesta n'am avut nici jir nici ghindă. Negăsind mai ales în luna Noiembrie în pădure nimic de mâncare au eșit la câmp săpând în mod sistematic tot pământul de unde s'au recoltat cartofii, venind până la marginea satelor.

Rezultatul vânătoarei la mistreți la goane și la pândă a fost mic.

Cerbii. Din toate părțile teritoarelor noastre au venit știri, că cerbii s'au tras în număr mai mare în regiunea noastră. Chiar în apropierea imediată a orașului s'au găsit urmele lor. Până în ziua de 5 Octombrie s'a auzit mugetul cerbilor.

Lupii au cauzat și în perioada aceasta pagube multe la caprele roșii și la mistreți. În luna Decembrie au fost semnalate haite de lupi până la 12 bucăți. În perioada aceasta au fost împușcați lângă Cristian (dintr-o haită de 10 lupi) 2 lupi iar unu a fost prins în cursă de paznicul societății. Lupul cel mai mare împușcat avea 29 de kg. lungimea capului 28 cm., înălțimea și lățimea câte 15 cm., iar colții lui au fost de 4 cm. lungi.

Vulpi și pisici sălbatece au fost multe împușcate de vânători la vânătoare de apropiat (îmbrăcați în halate albe) sau la goanele societății.

La o goană de pildă au fost împușcate 12 vulpi și numai 9 iepuri. Au fost împușcate și câteva vulpi răioase. Paznicul nostru din Cristian a prins în cursă o pisică sălbatecă care cântărea 8¼ kg. cu o lungime de 75 cm.

Iepuri au fost împușcați mai puțini decât s'a crezut că vor cădea.

Potârnicchi n'a fost împușcată nici una, pecând iepurici s'au recoltat multe.

La o goană a fost văzuți 4 urși.

În luna Nov. și Dec. s'au pus hoituri în unele părți ca pregătire pentru distrugerea lupilor.

Ca hrană pentru caprele roșii și iepuri paznicii au tăiat pretutindeni crăile sălcilor de pădure.

Ornitologie. La sfârșitul Nov. au fost văzute într-o gâră lângă Măruș 12 rațe fluierătoare (Anas penelope Linné), fiind în trecere prin regiunea noastră.

Rezumatul 1942:

a) Societatea a avut 71 de membri, 51 membri aderenți, 30 membri de onoare și permise gratuite.

b) Terenurile de vânătoare arendate au avut o suprafață de 73000 ha.

c) Distrugerea răpitoarelor:

Cei 7 paznici privați de vânătoare au ucis: 11 pisici sălbatece, 2 lupi, 39 pisici hoinare, 140 de câini hoinari, 2 dihoari, 17 porumbari, 14 păsărari, 57 ciori, 100 cotofoane, 30 ouă de diferite păsări răpitoare, 3 pui de porumbari, 21 pui de păsărari. Pentru stăpînirea răpitoarelor de mai sus societatea a dat paznicilor ca premii în total 87.531 Lei.

d) Societatea a făcut dela 18 Octombrie până la 31 Dec. 12 goane. Rezultatul a fost mediocru. La goana principală la vânat mic au fost împușcați 142 de iepuri și 19 vulpi de 87 de vânători. În general s'a constatat, că cheltuielile de transport și pentru gonaci au crescut foarte mult. Astfel gonacii pretind acum 300 de Lei pe zi. Afară de aceasta și transportul vânătorilor a fost foarte greu de realizat.

e) Deasemenea chestia paznicilor întâmpină mari greutăți, cu toate că societatea plătește 7000 de Lei lea lunară plus locuință și premiile pentru distrugerea răpitoarelor, cum am arătat mai sus. Concluzie: Vânătorii au eșit la vânătoare în anul trecut cu mult mai puțin ca în anii precedenți din cauza greutăților de transport, scumpețea generală de alimente etc. și din motivul că mulți din vânători au lipsit fiind concentrați.

Brașov, Ianuarie 1943.

Colonel Schnell, Maistru de Vânătoare.

Direcțiunea Economiei Vânătorului a trimis Inspectoratelor de Vânătoare județene două ordine circulare (N-rii 704 și 1392) de o deosebită importanță. Extragem aici principalele dispozițiuni.

Birourile I. V. J. au fost înzestrate cu 23 diverse registre, care urmează să fie conduse și ținute la zi de Inspectorii județeni. Amintim următoarele registre, care ni se par mai însemnate: „Cartea fonciară” a terenelor de vânătoare, care cuprinde întreg patrimoniul vânătoresc și piscicol fără de nici o excepție. Din acest registru se va putea constata în aceiași vreme, dacă terenul cutare este arendat sau nu, etc. — Registrul terenelor statului. — Un registru a terenelor sistematizate după proprietari; particulari; instrucțiuni de drept public; inst. de drept privat. — Registrul fondurilor de pescuit. — Registrul „maestrilor de vânătoare”. Cu privire la aceștia circulara spune următoarele:

„Sunt organe create în locul Paznicilor publici onorifici între timp desființați. Deosebirea între aceste două categorii de organe este următoarea: Paznicul public onorific era numit de Ministerul Agriculturii, cu atribuții de control și instrumentare, pentru un anumit județ, sau în multe cazuri chiar pentru întregul cuprins al țării. Prin

faptul numirii lor „în masă” dela Centru, fără girul I. V. J., acestuia nu-i era posibil de a mai purta o evidență a lor. Toate acestea în mod firesc au dat naștere la o seamă de abuzuri. În schimb Maestrii de Vânătoare sunt numiți de I. V. J. la propunerea conducerii Societății de Vânătoare, jurisdicția lor fiind limitată strict la domeniul vânătoresc al Societății. În consecință alegerea și supravegherea lor nu comportă dificultăți, iar eventualele abuzuri sunt preîntâmpinate. Următorii 2—3 ani ne vor arăta dacă acest mecanism va fi sau nu suficient pentru a ajuta Inspectorul de Plasă în combaterea eficientă a braconajului, pe lângă celelalte categorii ale organelor de pază (aparatură administrativă al Statului, plus paznicii de vânătoare particulari). În tot cazul I. V. J. trebuie să vegheze ca Maestrii de Vânătoare să fie persoane vrednice, iar numărul lor să rămână în limita rezonabilului”.

Un alt registru va fi „Cartea neagră”, în care vor fi trecuți contravenienții la legile vânătoarești. — Vor fi ținute registre care să cuprindă permisele de împușcare și cele de otrăvire; registru pentru evidența recoltei de vânătoare în fiecare an, etc.

Referitor la importanța chestiune a terenelor rămasse nearendate, circulara 704 cuprinde următoarele îndrumări către I. V. J.:

„Mai avem un însemnat procent de terenuri de vânătoare nearendate. Această situație moștenită, trebuie lichidată de Dvs. în cel mai scurt timp. Nu se poate tolera ca într'un județ să mai existe un teren sau fond, lăsat în păraginire, fără stăpân și în grija braconierilor.

Cauzele cari au determinat această situație, le cunoașteți: Primarii comunali (sau alți șefi de autorități) neglijenți, indiferenți, sau interesați. A mai contribuit la aceasta și politica de sugrumare a „autorizațiilor pentru a putea lua în arendă terenuri” (art. 13 L. V.), a căror cifră în 1939 bunăoară, nu a depășit 1500 pe toată țara (deci diminuarea cu forța a jocului cererei, în fața unei supraabundențe a ofertelor de terenuri). Din acest motiv a și trebuit să înlocuim „autorizația”, cu permisul de vânătoare; ceace condiționează însă neapărat un foarte sever control pe teren, asupra arendașului, de către I. V. J. prin organele disponibile.

Este vorba aci de două concepții opuse. Prima refuză a anticipa covârșitoarei majorității a posesorilor de permise de vânătoare, creditul că ei ar putea gospodări satisfăcător un teren. Așadar o sentință — ante facta — pur subiectivă, cu privirea individului de a da proba „pe teren”. Urmarea a fost regimentarea silită a vânătorilor în societăți și reducerea la minimum a „întreprinderii individuale” cu incontestabilele sale avantajii pentru economia vânătorului. Astfel am ajuns la aproape 1500 Societăți, pe care acum trebuie să le reducem la o proporție rezonabilă.

Concepția cealaltă este de a da credit vânătorului, de dată ce i-ai acordat permisul de vânătoare; iar încăt privește buna gospodărire ce trebuie să urmeze după semnarea contractului de arendare, este treaba exclusivă a Direcțiunei Economiei Vânătorului de a veghea și sancționa prin organele sale (tocmai aceste două momente esențiale au lipsit în trecut!).

Probabil că vom lua calea mijlocie cu ocazia iminentei modificări a L. V., anume prin dispoziția că va putea lua în arendă teren numai persoana care va produce dovada că a avut 3 ani consecutivi permis de vânătoare.

Ținând seamă de cele de mai sus, politica I. V. J. cu privire la arendări va trebui să se așeze pe următoarele principii:

a) Drum liber întreprinderii individuale. Aci se vor încadra, prin firea împrejurărilor, în deobște vânătorii individuali cu posibilități financiare; precum și micile grupări ale acestora în așa numitele „Asociații Vremelnice de Vânătoare”. În special va da rezultate bune această întreprindere individuală, în domeniul vânătorului mare.

b) Cel puțin una și cel mult două societăți pe fiecare plasă, cari, de comun acord, să-și delimiteze „sferile de influență” în cuprinsul plășii. Delimitarea exclude concurența, ceace iarăși înseamnă prețuri de arendă rezonabile (nici de cum nu este scopul nostru de a obține arendi mari!). Arendile mici în mod logic duc la cotații modeste, astfel că societatea de vânătoare trebuie să fie „locașul” vânătorului mai sărac (în general!).

Societatea persoană juridică, fiind o instituție educativă, i se va garanta atât „spațiul vital” cât și continuitatea arenzii. În caz de rea funcționare i se va schimba numai conducerea.

c) „Spațiul vital“ al societăților să nu fie mai mare decât ceea ce corespunde numărului membrilor (după principiile art. 10 din Statutul-Tip), deoarece mai trebuie lăsat în plasă și pentru *vânătorii arendași individuali* (în care categorie se cuprind și asociațiile vremelnice!) un spațiu, suficient nu numai ca întindere, dar mai cu seamă în ceea ce privește *calitatea*.

d) În cuprinsul întinderilor neocupate de societăți trebuie adăpostiți nu numai *vânătorii arendași individuali* (asociațiile vremelnice) din acel județ, dar și reflecțanții care s'ar prezenta din afara județului. Acești reflecțanți pot fi indivizi, asociații vremelnice, precum și societăți persoane juridice (vezi ord. circ. nr. 11012/1942, punctul 2, alineatul f).

Cei ce ar fi pentru o politică locală exclusivistă, comit desigur o mare greșală față de vânătorimea țării, care *trebuie* ajutată în a-și spori cunoștințele cinegetice pe calea reciprocității. Vânătorul din Ilfov să cunoască vânătoarea din Ardeal, precum acest din urmă cea din baltă, etc. Câte lucruri bune — în toate domeniile vieții — nu pot eși din așa ceva!...

Probabil că majoritatea nelocalnicilor vor căuta să se înscrie în societăți, ca fiind calea cea mai eficientă de a putea vâna în afara județului propriu.

Viitoarele societăți persoane juridice neapărat să promoveze acest lucru, prin rezervarea unui procent fix de *locuri cu cotizații*, pentru vânătorii de din afară.

Mai sunt iarăși vânători nelocalnici cu mijloace, care preferă de a lua în arendă un teren, decât să se înscrie în societatea locală. Ar fi cel mai neînțelept lucru și în tot cazul contrar interesului superior al vânătoarei dacă am trata această categorie de vânători cu „ușile închise“.

Ordinul 1392 fixează tehnica și datele inspecțiunilor pe care le vor face D-nii Inspectori de îndrumare și control în anul 1943. Fiecare Inspectorat Județean va fi inspectat în acest an de 3 ori: Până la 14 Mai, între 15 Mai și 14 Sept., și între 15 Sept. și 14 Ian. 1944. Timpul de inspecție va fi de cel puțin 3 zile la un Inspectorat județean. Pentru anul 1943/44 „planul de împușcare“ va fi făcut de D. E. V. Permisele de vânătoare pentru 1943/44 vor sosi la debitele C. A. M. cel mai târziu la 1 Martie. Comunicările oficiale pentru Inspectorii de Plasă vor fi făcute numai prin cele două reviste de vânătoare. — Cadavrele vânatului suspect de a fi murit de o boală, trebuie trimise de urgență (în întregime, sau părți din ele, după caz), după consultarea celui mai apropiat medic veterinar, Institutului Național Zootehnic, București, str. Dr. Staico-vici Nr. 63, pentru a face diagnoza. Cheltuielile vor fi suportate, pe bază de acte justificative, de către Direcțiunea Economiei Vânatului.

„Anul vânătoresc și pescăresc“ a fost stabilit de D. E. V. dela 1 Aprilie până la 31 Martie.

În revista oficioasă de vânătoare „Vadászujság“ din Budapesta, No. 3 din 25 Ianuarie, un oarecare domn Méz-sáros Pál, judecător pensionar, caută motivele pentru care „situația vânătoarească din Ardeal (N. Red.: Ardealul de Nord) nicidecum nu a fost atât de rea ca în timpul de față“.

Cităm unele din „constatărilor“ acelui fost magistrat ungar:

„... Acele teritorii au fost exploatate radical de neamul uzurpator, care s'a cărat apoi afară“.

„Cauza pustiirii triste a vânatului din Ardeal este împrejurarea, că trupele de ocupațiune și neamul care a ocupat Ardealul, când au simțit că le arde pământul sub picioare, au făcut o gospodărie de jaf“.

Arată, că au avut o influență rea dispozițiunile ungurești, care îngreunau arendarea terenurilor de vânătoare, apoi continuă:

„De sigur guvernul a avut cele mai bune intențiuni. Am sosit într'un teritor nou, care a fost sub ocupațiune, unde douăzeci de ani nu a fost ungurol domn în pământul lui milenar; un teritor în care au putut exista tot felul de situații vânătoarești necunoscute și pocite, și unde nu dicta generația din 1914, ci una care nu era scutită 100% de influențe străine. De aceea a trebuit să se iee măsuri de apărare, ca să nu ajungă terenele de vânătoare prețioase pe mâini murdare, după ce „au venit păgânii în moștenirea ta, Doamne, și au păngărit sfânta Ta biserică“, — douăzeci de ani în șir“.

Noi, care știm realitatea, nu putem decât să ne arătăm adâncul dispreț și repulsiune față de asemenea minciuni, invective și atitudini. Suntem siliți să tăcem și să ștergem în tăcere murdăria care ni se aruncă, fără a da răspunsul cuvenit. Dar avem nădejde, că va veni ziua, când vor răspunde faptele.

Primum dela paznicul de vânătoare A. P., cunoscut de noi ca unul dintre cei mai pricepuți, — o scrisoare din care extragem:

„Otrăvirea lupilor nu a avut nici un rezultat. Șapte paznici din jurul meu, — cu mine opt, nu am putut prinde decât doi lupi. Cauza e otrava. E rea, nu are efect. Fie că e pusă în carne deadreptul, fie că e pusă în capsule — nu omoară. Cei doi lupi omorâți, au luat o carne în care erau și două capsule vechi, de acum patru ani. Lupii, care au mâncat din carnea otrăvită cu stricină de acum, au plecat cei mai mulți fără semne de boală. Unii s'au mai tăvălit în zăpadă, odată de două ori, apoi s'au dus sănătoși. Pe mulți i-am urmărit după ce au mâncat otrava, — am parcurs în urma lor kilometri întregi pe zăpadă, fără să fi căzut. Dacă nu se îngrijesc autoritățile noastre vânătoarești să putem procura otravă bună, e păcat de truda noastră, și de bocancii ruși!“

Asemenea știri ne vin din multe părți. În farmacii nu se găsește decât stricină nitrică — și știe Domnul, câtă stricină și câtă altă ingredientă va fi în acel praf alb „vărsat“ —, care se știe, că nu are efectul dorit. — A trecut acest sezon de combatere a lupilor. Dar ar trebui ca cel puțin pentru iarna viitoare să aibă paznicii noștri otravă bună, stricină *pură*, în ambalaj original. Mai de mult Direcțiunea Economiei Vânatului comanda direct dela casa Merck cantitate mai mare de stricină, pe care apoi o ceda vânătorilor. Ar fi bine să se repete buna experiență de atunci.

Ni se atrage atențiunea din mai multe părți asupra unui fenomen nou, în legătură cu procedura de arendare a terenelor de vânătoare:

Direcțiunea Economiei Vânatului înainte de a scoate în licitațiune sau a arenda prin bună învoială vre-un teren, cere evaluarea dreptului de vânătoare, pentru a stabili minimalul arenzii. Aceste evaluări nu se fac de oameni de specialitate, ci de primării, sau de ocoalele silvice. Și iasă uneori niște cifre fantastice, altele unele groțesce.

D. e. Un teritor de vânătoare, de munte, din Moldova — teritor, care are și ceva vânat mare — a fost evaluat la suma de peste 500.000 Lei pe an. Deci nu se va da în arendă cu o sumă anuală mai mică... Urmarea va fi, că acel teritor nu va fi arendat, și va fi braconat sau... exploatat ca mai înainte.

Apoi: Unele certificate de evaluare cuprind cifre ca: 8651 Lei, sau 9334 Lei. Prin ce operațiune se va fi ajuns oare la asemenea cifre... exacte. Doar în acel teritor se găsește din întâmplare o prepeliță mai mult decât cele... constatate și... evaluate, valoarea nu va mai fi 9334, ci 9377...

A evalua un teren de vânătoare, e unul din lucrurile cele mai dificile. Tocmai de aceea, alăturându-ne dorinței pe care am găsit-o în unele din scrisorile cititorilor noștri, socotim, că mai real ar putea face aceste evaluări Inspectorii de Vânătoare Județeni.

Răspunzând dorinței Direcțiunei Economiei Vânatului vom publica în revista noastră dispozițiunile pe care D. E. V. le va da Inspectorilor de Plasă. Ordinele și dispozițiunile către acest organe ale D. V. E. nu se vor da decât prin acest mijloc al publicării lor în cele două reviste de vânătoare.

COMUNICĂRI PENTRU INSPECTORII DE VÂNĂTOARE DE PLASĂ: „Pentru ca Inspectoratele de vânătoare județene să poată ține evidența Proceselor-Verbale de infracțiune la Legea Vânatului și Pescuitului în apele de munte, D-nii Inspectori de vânătoare ai Plășilor sunt rugați să se informeze în acest scop în fiecare lună direct la Judecătoria respectivă asupra proceselor pendinte și a rezultatului lor“.

p. Ministru,
ss. Ing. C. Ceaușu

p. Dir. Ec. Vânatului,
ss. I. Rosnoveanu

Nu de mult a fost sărbătorit de camera de comerț și de vânătorime în Innsbruck — Germania — jubileul de 50 de ani de activitate a fabricantului de arme de vânatoare Richard Mahrholdt. În cadrul acestei serbări, numitului i s'a decernat titlul de Maistru de onoare a breslei armurierilor din Germania. Mahrholdt pe lângă activitatea lui industrială a avut și una literară, scriind diferite lucrări în domeniul balistice. Cea mai însemnată lucrare a lui e „Waffenlexikon” — ed. Mayer—München — o carte de cel mai bun folos pentru vânători și amatori de arme.

Până unde mergeau ursarii dela noi. — Ursarii dela noi colindau toată Europa. Un prieten care era student la Zürich mi-a spus că făcând o plimbare a întâlnit unul aproape de oraș.

Un moș al meu care stătea la Orléans, care locuise în România mai mulți ani și vorbea bine românește, făcând o plimbare cu bicicleta în împrejurimile orașului a întâlnit unul. A cunoscut că este din România și adresându-se i-a spus:

— Ce cauți aicea măi țigane?

Țiganul a rămas surprins și după ce s'a desmetecit:

— Aoleo cucoane că ești de ai noștri!

Dar ceva mai mult, cineva mi-a spus că a întâlnit unul pe... Avenue de l'Opera la Paris!

Un Moldovan

Epocile de boiște (bătae) ale principalilor pești din România. (După Bulet. inf. Inst. de piscicultură al României):

Avat (*Aspius rapax* L) 15. III—30. IV; Babușcă (*Rutilus rutilus* L) 15. IV—15. VI; Batecă (*Blicca biorkna* Bloch) 15. IV—15. VI; Biban (*Perca fluviatilis* L) 1. IV—15. V; Boiștean (*Phoxinus phoxinus* L) 1. V—30. VI; Caracudă (*Carassius carassius*) 1. V—30. VI; Caras (*Carassius gibelio* Bloch) 1. V—30. VI; Cegă (*Acipenser ruthenus* L) 1. V—30. VI; Clean (*Squalius cephalus* L) 1. V—30. VI; Cosac (*Abramis ballerus* L) 1. IV—15. V; Crap (*Cyprinus carpio* L) 15. IV—30. VI; Ghiborț (*Acerina cernua* L) 1. IV—15. V; Lin (*Tinca vulgaris* L) 15. V—30. VI; Lipan (*Thymallus thymallus* L) 1. III—30. IV; Lostriță (*Salmo hu ho* Sieb. et Val.) 1. III—30. IV; Mihalț (*Lota vulgaris* Cuv.) 15. IX—15. I; Morun (*Huso huso* L) 1. V—30. VI; Morunaș (*Vimba vimba* L) 1. V—15. VI; Mreană (*Barbus barbus* L) 1. V—30. VI; Nisetru (*Acipenser güldenstaedti* Brandt) 1. V—30. VI; Oblet (*Alburnus lucidus* L) 15. IV—15. VI; Păstrăv curcubeu (*Salmo irideus* W. Gibb.) 15. II—15. V; Păstrăv de munte (*Salmo fario* L) 1. X—31. XII; Păstrugă (*Acipenser stellatus* Pall) 1. V—30. VI; Plătică (*Abramis brama* L) 1. IV—31. V; Roșioară (*Scardinius erythrophthalmus* L) 15. IV—15. VI; Sabiță (*Pelecus cultratus* L) 1. V—15. VI; Șalău (*Lucioperca sandra* Cuv. et Val.) 1. IV—15. V; Scoabar (*Chondostoma nasus* L) 15. IV—15. V; Șip (*Acipenser sturio* L) 15. IV—30. VI; Somn (*Silurus glanis*) 1. V—30. VI; Știucă (*Esox lucius* L) 15. II—15. IV; Văduviță (*Idus melanotus* L) 1. IV—31. V; Viză (*Acipenser nudiventris* Loewski) 1. V—30. VI.

PUBLICAȚIUNE

Tablou de terenurile comune de vânatoare, ce urmează a se arenda prin licitație cu oferte închise, de către direcțiunea economiei vânatului la 30 MARTIE 1943, ora 11 dimineața

C o m u n a	Județul	Supraf.	V â n a t u l	Estimația
Poenari	Argeș	1163 ha.	ieपुरi	1200 lei
Pianul de jos	Alba	3836 "	ieपुरi, vulpi, lupi, puține capre roșii	3000 "
Oituz	Bacău	1629 "	ieपुरi, porci mistreți, capre, lupi	10000 "
Ardeani	Bacău	2083 "	ieपुरi	3400 "
Drăcești	Baia	1501 "	ieपुरi	3000 "
Lăzărești	Bihor	3412 "	ieपुरi, căprioare, mistreți, fazani	6000 "
Socruceni	Botoșani	3491 "	ieपुरi, căprioare, potârniche, prepelițe, vânat de baltă	3500 "
Sălcina de sus	Cluj—Turda	2607 "	ieपुरi, căprioare, mistreți, prepelițe	2500 "
Cernavoda	Constanța	1925 "	ieपुरi, potârniche, dropii, prepelițe	3000 "
Seimenii mici	Constanța	2743 "	ieपुरi, potârniche, dropii, prepelițe, vânat de baltă	14000 "
Seimenii mari	"	2714 "	idem	5100 "
Saligă	"	4781 "	idem	10000 "
Cogealac	"	6292 "	ieपुरi, potârniche, dropii, prepelițe, cocoși, găște	15000 "
Albești	"	4110 "	ieपुरi, potârniche, dropii, prepelițe, vânat de baltă	5000 "
Limanul	"	5773 "	ieपुरi, potârniche, dropii, prepelițe, sitari	4500 "
Ghercești	Dolj	3200 "	ieपुरi, dropii	7000 "
Preajba	"	741 "	ieपुरi, vulpi, prepelițe, rațe	5100 "
Bucovăț	"	1545 "	ieपुरi	3000 "
Cerișor	Hunedoara	2582 jug	ieपुरi, vulpi, mistreți, căpriori, lupi	3500 "
Vărmaga	"	2323 ha.	mistreți, lupi, căpriori, vulpi, iepuri	2500 "
Lunca Cernii Inferioară	"	3912 jug	vulpi, mistreți, iepuri, lupi, capre	1000 "
Moria	"	2544 "	ieपुरi, țapi roșii, vulpi, lupi, mistreți	1500 "
Vânători	Iasi	3150 ha.	ieपुरi	8000 "
Grindu	Ialomița	2718 "	ieपुरi, potârniche, dropii, prepelițe	5000 "
Poiana	"	4007 "	ieपुरi, potârniche, fazani, dropii și prepelițe	20000 "
Odobesti	Putna	1407 "	ieपुरi, vulpi	5000 "
Hângulești	Râmnic—Sărat	2016 "	ieपुरi	7000 "
Dumitrești	"	11888 "	ieपुरi, vulpi, urși	4000 "
Telița	Tulcea	1638 "	ieपुरi, lupi, vulpi	1000 "
Laslaul Român	Târnava mică	516 "	idem, căpriori, potârniche	2500 "
Mădăeni	Teleorman	5623 "	ieपुरi	6000 "
Văcăreni	Tulcea	2721 "	ieपुरi, potârniche, prepelițe, vânat de baltă	3000 "
Cerna	"	7923 "	ieपुरi, căprioare, potârniche, prepelițe	6000 "
Corăpcești	Tutova	1045 "	ieपुरi, lupi, vulpi	6000 "
Puşcași	Vaslui	1369 "	ieपुरi, căprioare, mistreți, potârniche, prepelițe	1500 "

Tablou de pădurile Statului ce urmează a se arenda prin oferte închise de Direcțiunea Economiei Vânătorului
la 31 MARTIE 1943, ora 11 dimineața

PĂDURILE STATULUI

Pădurea	Ocol silvic	Supraf.	Vânătorul	Estimația
Plaiul Lung	Aninoasa	882 ha.	capre negre și roșii, urși, lupi, jderi, vulpi și cocoși de munte	2000 lei
Priboiaia	"	267,60 "	iepure, vulpi, lupi, pisici sălbatice	500 "
Vierșanica	"	55,40 "	idem	200 "
Câteasca	"	64,30 "	idem	250 "
Valea Ursului	"	112,10 "	idem	350 "
Fața Bânzei	"	163, — "	iepure, vulpi, lupi	500 "
Negești Silistea	"	120,10 "	idem	380 "
Valea Siliștii	"	416,85 "	idem	600 "
Brătești	Carol I.	818 "	iepure, vulpi, lupi, mistreți și viezuri	2000 "
Gradiștea	"	948 "	idem	2200 "
Calceasca	"	141 "	iepure, vulpi, lupi	500 "
Oprești	"	164 "	idem	500 "
Prislop	"	305 "	idem	600 "
Coasta cu Fragi și Vârful Ruginoasa	"	23 "	idem	100 "
Cotmeana	Cotmeana	8692 "	idem	10000 "
Răjelul Govora	"	324 "	idem	500 "
Răzlețul Vierșii	"	520 "	idem	600 "
Tapana de Argeș	"	1202,46 "	idem	1500 "
Tapana de Olt	"	482,24 "	idem	600 "
Merșani	Radu Negru	234 "	idem	600 "
Brătească	"	90,05 "	idem	200 "
Borlești	"	85,50 "	idem	200 "
Zavoiul Valcele	"	34,65 "	idem	200 "
Pleşea, Schitu-Flămânda (față) și zăv. Topolog	Stoiceni	316,53 "	iepure, vulpi	900 "
Săracu Ciomăgești	"	463,62 "	iepure, vulpi, viezuri și lupi în trecere	1000 "
Schitu Flămânda	"	397,30 "	iepure, vulpi	1200 "
Crementari	"	733,92 "	idem	2000 "
Scheiu	"	298,26 "	idem	500 "
Dobresti	"	762,72 "	idem	1300 "
Zăv Dăești—Bereni	"	120, — "	iepure, vulpi, vidre, rațe și găște sălbatice	500 "
Marcea și Topolog	"	52,10 "	idem	500 "
Olaru și Stănești	"	98,29 "	iepure, vulpi	200 "
Corbu Dienei	"	244,84 "	idem	1200 "
Adâncă	Targoviște	990 "	idem	1800 "
Gura Ocnitei	"	335 "	idem	700 "
Glodeni	"	852 "	idem	2300 "
Drăgăneasa	"	440 "	idem	900 "
Ocnita	"	3,024 "	idem	5800 "
Gorgota	"	440 "	idem	1000 "
Panaghia	"	72 "	idem	500 "
Aninoasa	"	481 "	idem	2000 "
Viforata	"	237 "	idem	1100 "
Mitropolie cu zăv. Cormani, Negolasca, Cioroișul, Sărindaru	Slatina	225,63 "	idem	2400 "
Gărcina	Gărcina	6885 "	iepure, caprioare, mistreți, 1—2 urși, și câțiva cerbi.	7000 "
Salont s. IV	Scorțeni	1814,02 "	urși, capre, porci	2500 "
Malaica	Perișor	324 "	iepure, vulpi, sitari	650 "
Fărânești	Galați	64 "	iepure, vulpi	300 "
Vișoara, Călugăreasa, Boanta, Dealul Bobului, Ulmetul, Bercica și Cio- roișul	Caracal	1764 "	iepure, vulpi, viezuri și sitari	45000 "
Bălțile Ciupercei Noi	Dolj	1000 "	vânat de baltă	4500 "

FONDURI DE PESCUIT

Județul	Estimația	Județul	Estimația
Halmagiu	Arad 1300 lei	Cugir II	Hunedoara 2800 "
Suha	Baia 5000 "	Bolvașnița	Severin 1000 "
Orșova	Severin 1500 "	Băița	Bihor 3000 "
Motru	Mehedinți 7200 "	Beuș	Bihor 3000 "

Amatorii vor înainta oferte închise, sigilate și timbrate, până la datele menționate în dreptul fiecăreia, orele 12 a. m.
la Direcțiunea Vânătorului, Str. Polonă Nr. 8 București.

Pe plicul închis, se va specifica „Ofertă închisă” pentru terenul pădurea, fondul de pescuit
jud. (ocol. silv.)